

ELOFIZETES.

HELYBEN RS VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttárl köllemények
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Lószef főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, szeptember 3.

Mai lapunk főbb közleményei:

- Wilson a munkásokhoz.
- A Lenin elleni merénylet.
- Uj vasút Aradmegyében.
- A marosborsai méregkeverők.
- A kormány a részvénytársaságok ellen.
- Rémes gyilkosság Bécsben.
- Harc a békeközvetítés ellen.
- Lucaciu pápa birodalmában.

A Maros erőforrása.

Arad ismét nagy feladat megoldása elé kerül. Régi vágyunk, a Maros hajózhatóvá tétele jut e hó folyamán döntésre. A Maros folyó szabályozásának érdekeltjei Marosvásárhelyen gyűléseztek, mert a földművelésügyi miniszter értesítette őket, hogy most szeptemberben értekezletet hív össze, a víziútépítési program megállapítása tárgyában. Azon tanácskoztak a megbízottak, miként lépjenek fel az értekezleten, hogy a Tisza legnagyobb mellékfolyójának, a Marosnak szabályozását, a többi kis folyócska előtt, kieroszakolják. Szinte különös, hogy messze földről gyűlnek össze megbízottak megállapodni abban, miként bírják rá a kormányhatalmat, hogy az legsürgetőbb mulasztását hozza helyre. Olyan természetes amit kívánnak, a közgazdasági érdek annyira ezt sürgeti, hogy mindenütt másutt nevétséges lenne ez a mozgalom. Nálunk azonban nem az, hanem szomorú tünet, bizonyítéka a kormánykörök gyakori elfogultságának. Erőszakolt teoriából indult ki az 1908. évi erre vonatkozó törvény is, mikor a Tisza felső folyása apró folyócskáinak szabályozását tolta előtérbe a Maros szabályozása helyett. Azok az érdekek, melyek 1908-ban sikert arattak, ma is éppen olyan erős támasszal rendelkeznek és reményét sem látom annak, hogy a régi érvek fegyverével bármilyen sikert lehessen elérni.

A háboru azonban új helyzeteket, új érveket teremtett. Arad városának és Arad-megyének kötelessége, hogy az értekezleten, ez új alapon is igyekezzen a város és megye érdekeit megvédelmezni.

Az a nagy szénínség, amelyben élünk, a háboru után sem fog megszűnni, hanem még inkább növekedni fog. Arad fejlődése és előrehaladása tehát attól függ, hogy az országos szénbizottság rendelkezése alatt álló szénenergia forrás helyett, a vízienergia forrás korlátlan használatához hozzá juthasson. A hajózásnál is fontosabb ez a kérdés, de a Maros vizi energiájának felhasználása a Maros szabályozása nélkül meg nem oldható. Rá kell tehát az értekezleten mutatnunk arra, hogy a Maros és mellékvízeiben rejlő energia 331.890 lóerőt tesz ki. Ez az energia-forrás nem csak Arad, de az egész Maros vidékének óriási gazdasági fellendülését idézné elő. De ezenkívül óriási szénmegtakarítást is jelent az országnak, amelynek eddig ismert széntelepei. — a háboru előtti fejlődést véve alapul, — már 60—65 év múlva kimerülnek. Ezzel szemben Ausztriának hat-

száz, Németországnak hétszáz esztendőre van elég szene. A szénmegtakarítás okából tehát Arad és a Marosvidék érdekeltségén felül országos érdek is, hogy ez az elvesző energia tovább kihasználatlan ne maradjon. A Maros nemcsak a Tisza legnagyobb folyója, a Maros egyuttal a legnagyobb vizi energia forrása az országnak. Mikor a szénhiány szomorú következményei fenyegetnek mindenfelé, akkor sietve kell ezt a hatalmas erőforrást közgazdasági életünk szolgálatába hajtani. Ha majd hatalmas villamos centrálé fogja szolgáltatni Aradnak majdnem korlátlan mennyiségben az olcsó villamos erőt, akkor ipari életünk forduló pontjához értünk, mert munkába állítottuk fejlődésünk leghatalmasabb eszközét. Azé a városé lesz a jövő, amelyik a legrövidebb idő alatt a legtöbb és legolcsóbb villamos erővel rendelkezik.

És ha ez alapon való érveléssel sem tudják keresztül vinni a Maros szabályozását, Arad és Aradmegye megbízottainak még akkor sem szabad a harcot feladniok. Ha a Maros-szabályozás nagy költségére és az állam finansziális helyzetére való érveléssel utasítanak el jogos igényünket, akkor a Fehér Körös szabályozását kell kérnünk. Ez lényegesen kevesebbe kerül és annak vizi energiája is hosszú időkre elegendő volna a város és megye szükségletének kielégítésére. Kísérlet lesz ez is mint a másik s ha ezzel is elutasítanak, kétségbeesünk akkor sem szabad. Vissza kell térnünk az

eredeti álláspontra: fejlődésében Arad csak önmagára számíthat. És amit az állam és a kormányhatalom nem adhat meg nekünk, a jövő haladásának ezt az alapszükségletét, szerezzük meg saját erőnkől magunknak. Fogjon akkor össze a város és megye, az aradi és aradmegyei töke s a Körös vizi energiájának felhasználásával teremtsen meg az ország legjelentősebb villamos centráléját. Ez mentesít majd minket az örökös szénzavaroktól és olcsó, tiszta erőforráshoz juttat. És míg máshol az országos szénbizottság kegye fogja megállapítani a fejlődés méretét, mi önállósítjuk ettől magunkat.

A jövő problémáját, a szénkérdést, ha kivánatosan megoldani nem tudjuk, térjünk új csapások felé. Ha Arad egy ilyen méretű centrálé fölött rendelkezik, az ország legjelentősebb ipari városává fejlődik. Ide fognak jönni az olcsó és szabad energiaforráshoz a jelentős iparvállalatok, melyek befektetendő tőkéjüket nem akarják az örökös szénzavarokkal járó kockázatnak kitenni. És ha a mi villamos városunk hatalmas vezetéke behálózza majd a várost, a forgalom növekedésének minden szükségletét játszva győzzük le. Villamos kocsik csengetésének zaja tölti be az utcákat, villamos autók sztrénáját halljuk mindenfelé s ha leszáll az éj, a villamos központ hatalmas ivlámpáinak fénye tör az Arad felett lebegő sötét felhőkön s bevilágít a — jövőbe!

Spektátor.

Angol repülők pusztulása Cattarónál

(Hivatalos jelentések. — A világháboru legújabb hírei.)

Budapest, 1918. szeptember 2. (Hivatalos.)
A hadereken nincsen újság. A vezérkar főnöke.
(A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, 1918. szeptember 2. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti: *Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös és Böhm vezérezredes hadcsoportjai: A Lis mindkét oldalán előtéri harcok.* Az angolok a Skarp és Somme között 45 kmnyi széles arcvonalon folytatták támadásaikat. Az ellenségnek Arrastól délkeleire és Bapaum mindkét oldalán lévő készenléti területe ellen irányított tüzérségi tevékenység többszörösen hozzájárult atamadások kivédéséhez. A tüzérségi harc gyújtópontja Vendecourt és Pencill voltak, valamint a Bapaumtól északra Raucour és Baucharoes között levő tölesérmezők az ellenséget, a mely Brendecourt és Cagnicourtól északra tért nyert; ellentámadással ismét Hendecourtra vetették vissza. Noucillért sokáig folyt a harc. A helység a kezünkön maradt. Vaul Orancourt mindkét oldalán előtörő páncél kocsik támadásai meghiusultak. A 252. sz. repülő osztag egyik repülőgépeinek személyzete Schwartzfeleger hadnagy és Günther alörnmester géppuskalövessel egy páncélkocsit felgyújtott, egy másik kocsit egy jól irányított tüzérségi tűz semmisített meg. Bapaumtól délkeleire az ellenségnek támadásait, a melyek sulypontja Villers au Flor volt, visszavertük.

A Sommetől északra az ellenséget, mely kora reggel óta nagy erővel tört elő, a Sillily, St.-Pierre vas erődé és Usannetól keletre levő te-

rület Mont St. Martin vonalakra megállítottuk. Peronnét az ellenség megszállotta. Igen erős pergőtüz után ismételtén megkísérelték, hogy mély tagozódásu heves harcokban a csatorna állásokat áttörjék. A Nesle—Hain-i vasutvonaltól északra parancsnokának Lobecko őrnagynak vezetésével minden ellenséges rohamot meghiusított. Este a megújított támadások alkalmával hesseni századokkal egyetemben vonalainkból az oda behatolt ellenséget kivertük. Tázori tüzérségnek, a mely az első vonalakban levő gyalogsággal ellentámadásba tört előre, nagy része van az eredmény kivívásában. A Nesle-Hain-i vasutvonaltól délre brandenburgiak és sziléziak az ellenséget vonalaik előtt teljesen visszaverték, Libernontól délre is összeomlottak este a franciák támadásai. Az ellenséges gyalogság Noycon mindkét oldalán az augusztus 3-iki nehéz és rája néve veszteségteljes harc után tegnap télen maradt. Az Ois és az Aisne között a harci tevékenység többnyire tüzérségi tűzre szorítkozott. Az ellenségnek részleges támadásait az Aillotte lapályon, valamint Soissonsól északra visszautasítottuk. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest. A Magyar Távírási Iroda jelenti Bécsből: A császári és királyi hadügyminisztérium tengerészeti osztálya közli: Augusztus 30-án délelőtt angol repülők megkísérelték a Cattarói öböl hajóit és raktárait megtámadni. Bombák hatástalanok maradtak és nagyrészt a tengerbe zuhantak. Négy repülőgép közül csak egy menekült meg, a másik három lezuhant és össze-

roncsolódott a sziklákon. Egy sebesült repülőt meglehetősen menteni, a többi halott.

Krakó. Varsói hírek szerint *Stet-kovszky* lengyel miniszterelnök valószínűleg lemond állásáról. Utódja *Kuhorzevszky* volt lengyel miniszterelnök lesz, akit az aktivista pártok a legszívesebben látnának a miniszterelnöki székben.

Rotterdam. A *Morningpost* párisi levelezőjének egy jelentését közli, mely szerint a katonai helyzet olyan, hogy a háborút a tél bekövetkezése előtt nem lehet az entente javára eldönteni. A népet nem szabad csalódásban ringatni. A németek még nagyobb erővel rendelkeznek, úgy, hogy az őföldi téli háború elkerülhetetlen. A nép többsége mindinkább meggyőződik arról, hogy csak a jövő tavasz hozza meg az entente számára a győzelmet.

Berlin. A német sajtóhadiszállásról jelentik: Az angol vezérkar szeptember 1-én este a következő hivatalos jelentést adta ki: Az ausztráliai csapatok elfoglalták ma reggel *Peronnét*, miután az ellenség ellentámadásait visszautasította. 2 óra 30 perckor pedig az angol csapatokkal együtt folytatták az előrenyomulást. Az ausztráliaiak korán reggel megrohanták a németek állásait, *Peronnétől* nyugatra és északra. A város sétőlött utcái és épületei között még áll a harc. Csapatunk elérték *Saint Pierre Vaacht* erdejének nyugati nyulványait. Az eredményes támadások során az ellenség meglehetősen erős ellenállást fejtett ki. Összesen 2000 foglyot ejtettünk és néhány ágyút zsákmányoltunk.

Berlin. Hivatalosan jelentik: A Földközi tenger középső részén elsüllyesztettek tengeralattjáróink 15.000 bruttó tonnát. Az elsüllyesztett hajók között volt egy 6000 tonnánál nagyobb szállító gőzös is.

Washington. *Wilson* aláírta a hadsereg létszámemeléséről szóló törvényt, azonkívül proklamációt írt alá, amelyben szeptember 12-ére tüzi ki a védkötelesek összeírásának megkezdését. Azoknak a 18-45 éves férfiaknak a számát, akik még nincsenek lajstromozva, 13 millióra becsülik. Csak egészséges és nőtlen férfiakat lajstromoznak. *Wilson* megjegyzi a proklamációban:

Ünnepélyesen elhatároztuk, hogy kivívjuk a fegyveres döntő győzelmet és a nép katonai erejének nagyobb részét e szándékunk megvalósításának szenteljük.

Egy magyar „kémnő” története.

Most, hogy keleten jórésben kialudt a háboru gyilkos, minden jobb érzést elhamvasztó, pusztító tüze, sok titokzatos eseményről lehull a lepel. Történetek kerülnek elő, olyanok, amelyekről eddig nem tudtunk vagy bizonytalanul, rosszul voltunk róla értesülve.

Besszarábia határszélén, *Mohilewpen* én is ráakadtam — ahogy a nóta mondja — a „kicsiny, madárlátta zug”-ra. Egyszerű, elhagyott sírhalom ez a kicsiny zug s a felhantolatlan rög fiatal, szép magyar asszony földi porhüvelye fölött borul össze. *Kotlár Matild* nyugszik az egyszerű sírban, élt 21 évet, meghalt 1918 február 22-én az ukrán *Mohilow* városkában. Ki volt *Kotlár Matild*? Fiatal özvegyasszony volt, gyűgő gyermekkel maradt magára, hogy a férje elesett a galíciai harcokban. Egyszerű de rajongó lelkével a hősüra gondolt.

... *Weinberg* *Leó* orosz főtörzsorvos vasora utáni tea mellett meséli el a kémnő szomorú történetét. Elragadtatással beszél a szépségéről. De különöser szépek voltak a szemei! Babonásan gyönyörűek, feketék, csillogók és nagyok! Mintha csak külön formáltak volna bele az arcba, élt, tüzelt, gyújtott ez a szempár, mondja anynyi lelkesedéssel, hogy a felesége, hideg, kékszemű orosz szépség, bár egy szót sem ért németül, szinte féltékenyen figyel a szenvedélyes hangra.

Csernovitz alatt, 1917 tavaszán fogták el a szép asszonyt, aki orosz közkatonának öltözve bujkált az ellenséges állások között. Egy, ideig

Wilson a munkásokhoz.

(Az európai egyensúly megváltoztatásáért folyik a háború.)

Washingtonból jelenti a *Reuter*-ügynökség: *Wilson* elnök a következő üzenetet adta ki a munkások napja alkalmával: **Polgártársak!** A munkások napjának mindig nagy jelentősége volt ránknézve, most azonban a szokottnál is nagyobb. Bármennyire tudatában voltunk egy évvel ezelőtt annak, hogy a vállalkozás, amelyet a nemzet magára vett, életre-halálra szól, mégsem láttuk jelentőségét olyan világosan, mint most. Tudtuk, hogy valamennyien részt veszünk benne és összetartással kell harcolnunk, de akkor még nem tudtuk, amit most tudunk, hogy valamennyien be vagyunk sorozva és egyetlen hadsereghez tartozunk.

Mi célja a háborúnak? Kezdetben ugy látszott, ez a háború alig több mint védekező harc a német támadás ellen. Belgiumon erőszakot követtek el, Franciaország területét előzönlítették. Németország ismét fegyvert ragadott, hogy megvalósítsa Európában nagyvágyó céljait. 1866-ban és 1870-ben a német erőszakra erőszakkal kellett felelnünk. Világos azonban, hogy sokkal nagyobb dologról van most szó: az európai hatalmi egyensúly megváltoztatásáért folytatott háborúról. Most már világos, hogy Németország merényletet követett el az ellen, amit a szabad férfiak mindenütt kívánnak és megkövetelnek, ama jog ellen, hogy maguk döntsenek a sorsuk felől, az igazságosság ellen és ama jog ellen, hogy a népekre rákényszerítsék kormányaikat, hogy róluk is gondoskodjanak és ne szolgálják csupán a dolgozó néposztály önző magánérdekeit. Ez tehát minden háború háborúja.

A munkásoknak támogatni kell teljes erővel. A világ nem érezheti magát biztonságban,

az emberek életét nem tarthatjuk megvédettnek. Senki sem bizhat jogainak sikeres megvédésében, önző csoportok és külön érdekek kormányával szemben, ameddig megengedjük, hogy olyan kormányok, mint amelyek Ausztria Magyarországot és Németországot előre megfontolt háborúba taszították. Az emberek sorsán és mindennapi cselekedetein uralkodnak és míg a becsületes emberek dolgoznak, addig ők összeesküvést szőnek és olyan gyújtogatást viznek véghez, amelyhez ártatlan férfiak, gyermekek és nőknek kell a tüzelő anyagot adniok. Olyan háború ez, amelyet az iparuk támogatni kell. Ezt tudják a fronton levő katonák, ez a tudat megacélozza erejüket. Keresztes lovagok ők, akik nem azért harcolnak, hogy önző előnyt vívjanak ki a nemzetük sorsának megjavításáért. Feláldozzák az életüket, hogy az egész világon mindenütt olyan kedves, szent és biztos legyen az emberek otthona, mint Amerikában és hogy az emberek mindenütt szabadok legyenek, mint azt a közös emberiség megköveteli.

Saját országuk eszméjéért harcolnak ők. A nagy és halhatatlan eszményekért, amelyek minden ember előtt megvilágosították az igazság útját és lehetővé teszik, hogy felemelt fővel és felszabadított szellemmel szolgálják végig életüket. Habszás és korlátozás nélkül ajánljuk fel magunkat a nagy feladatoknak, saját országunknak és az egész világnak, hogy igazságot szolgáljunk mindenkinek s a politikában uralkodók kis csoportjának lehetetlené tegyük az egész világon, hogy a mi békénket és a világ békéjét megzavarhassák és hogy eszközüvé vagy játékgúrájává alacsonyítsák azokat, akiknek szavától és hatalmától hatalmuk és egzisztenciájuk függ. Mi valamennyien számíthatunk egymásra. Fogjunk tehát kezét, hogy szebb jövő felé vezessük a világot. *Wilson*.

Csernovitzban tartották fogva, azután *Mogilewbe* vitték. Itt nyolc hónapig sanyalódott fogságban, a mi itéletre került a sor. Kijhallgatásai mindig csak tolmács által történhettek meg. Egy ukrán katonna, aki valahogy beszélt és értett magyarul, közvetítette a szép fogoly nő vallomását. A tolmácsnak nem sok dolga volt. A kémnő semmi féle kényszerre, megfélemlítésre el nem árult csapatainkról soha semmit. Minden kérdésre, fenyegetésre csak egy válasza volt: mikor veszedelmes szerepére vállalkozott, leszámolt mindenrel. „S amit tettem, a hazámért tettem”, ismételte üszkén, csillogó szemekkel.

A *Kerenszki*-kormány alatt, 1917 decemberben itélkeztek fölötte, a *Kiewerska-ulica* földszintes, kopott hadbíróági épületében. Fehérre meszelt, tágas teremben pecsételték meg a fogoly asszony sorsát. Azaz nem egészen. A természet már előbb itélkezett. A fogház penészes falai között gyorslefolyású tüdővész csírált lopta bele a bátor asszony tüdejébe. A teremben néhány pad a hallgatóság számára, jobbra elkerített helyen ült a vádlott, akinek ez volt utolsó, nyilvános szereplése az életben. Fent az emelvényen a hosszú asztal előtt öt öblös nagy karosszék a hadbíróság számára. Jobbra az emelvényen, oszlopon elhelyezve és vörös tüllel letakarva *Nagy Péter* cár ukáza: ne feledkeztek meg az igazságról!

A bírák nem feledkeztek meg és ugy találták, hogy tizenötévi börtönbüntetéssel kell sújtaniok *Kotlár Matildot*. Az elítélt arcerezenés nélkül vette tudomásul az itéletet. Csodaszépségű szemével sorravelte a bírákat, mintha külön-külön akart volna a lelkükbe látni és csengő hangon, bátor büszkeséggel felelt: „Mindent a ha-

zámért tettem és csak azt bántam meg, hogy a tervem nem sikerült. Éljen Magyarország!” Szalutált és keményen végignézett a közönségen.

Nagy megilletődés, valóságos meghatott, tiszteletteljes csönd követte a kémnő szavait. Higgadt, büszke viselkedése tetszett a bírának is. Mély részvéttel nézték a szép asszonyt, a kinek megnyult arcán már ott piroslott a tüdővész lázas rózsája is. *Weinberg* főtörzsorvos kérésére és tanácsára nem is szállították vissza *Kotlár Matildot* a börtönbe. Megengedték, hogy a tárgyalóteremből egyenesen a kórházba menjen és pedig minden fegyveres kíséret nélkül, a főtörzsorvos kezessége mellett. Ott köhécselt azután a *mogilewi* orosz vöröskereszt kórházban. A *mohilewi* piszkos, poros utcák levegője pedig legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a tüdővész betegnek csak enyhülést is szerezzen. A szép elítélt állapota is napról-napra rosszabbodott. Lázás volt állandóan.

... Jött a bolsevik kormány. Sok elítélt kegyelmet kapott. *Kotlár Matild* hőmérőjén esténként egyre feljebb szállt a higgany, szép szemének ragyogásával vetekedett lázrözsás arcának tüzesége. *Weinberg* főtörzsorvos nemes cselekedetre határozta el magát. Formaszerinti kegyelmet eszközölt ki az elítélt számára. Ő tudta, hogy a beteg ugy sem élhet már szabadságával, de legglább az utolsó napját akarta megédesíteni.

A kegyelmet tartalmazó iratot ünnepélyesen felolvasták az elítélt asszony előtt. Szegény teremtes sirt, kacagott örömeiben, csókolgatta a főtörzsorvos kezét, ruháját s kitérte karjait Magyarországra felé. Hát haza mehet! Láthatja a kis fiát, akinek az apját megakarta boszulni, szivhatja új-

A Lenin elleni merénylet.

(Mérgezett robbanó golyókkal lőtték meg Lenint)

A népbiztosok tanácsának elnöke, *Lenin* ellen Moszkvában gyilkos merényletet követtek el. Mikor Lenin egy munkásgyűlésről távozott, két nő, aki a forradalmi szociálista párthoz tartozik, többször rálőtt. Állapota súlyos. Itt közöljük jelentéseinket:

Stockholm. A finn távirati iroda értesülése szerint Lenin ellen pénteken délután fél három órakor követték el a merényletet. A valószínűleg *mérgezett robbanó golyók* balvállán és karján sebesítették meg. Egy rádiótávirat szerint Lenint két golyó találta mindkét vállapockában. Tüdejének egyik szárnya is megsebesült. A legkiválóbb orvosok kezelik Lenint, *aki eszméleténél van.*

(A merénylő.)

A Lenin ellen elkövetett merénylet tetsze *Kaplan Dorge*, az ismert terrorista nő. Ez a leány 1907-ben, amidőn *Novicky*, a mindenütt rettegett és forradalmárok által gyűlölt, csendőrmester kihallgatta, zsebkéssel gyilkos merényletet követett el *Novicky* ellen, a merénylet azonban nem sikerült. *Kaplan Dorget* akkor 13 esztendei kényszermunkára ítélték.

A két gyilkos merénylőről, a moszkvairól, amelyben Lenin súlyosan megsebesült és a pétervári, amelynek *Uricksi* belügyi népbiztos áldozatul esett, Moszkvából a következő részleteket táviratozzák: Mind a két merénylet pénteken történt, de nem egy időben. Pétervárott reggel lőtte agyon egy forradalmi szociálista a belügyi népbiztos, Lenin ellen este követte el a merényletet egy szociálista forradalmár. *Mind a két esetben sikerült a tetteseket kézrekeríteni.*

Lenin rendszeresen pénteken a gyári munka után el szokott menni a Moskva-folyó tulsó partján lévő gyárnegyedbe, ilyenkor maga köré gyűjti a munkásokat és előadást tart a forradalom vívmányairól. A múlt pénteken két munkásgyűlésen beszélt. Ha a Kremlben lévő hivatalában tartózkodik, feltétlenül megbízható finn és litván katonák őrzik, hogy senki se juthasson hozzá igazolás nélkül, ha azonban a munkások közé megy, *nem tűr maga mellett őrköt.* Így

ra az édes haza levegőjét, amely bizton meggyógyítja beteg tüdejét!

Felugrott az ágyban, úgy örült, ujjongott. A főorvos nyugalomra intette: igen, minden meglesz, odahaza a Kárpátok fenyves erdeje majd visszaadja az egészségét, a kis fia szeretele a lelke nyugalomát, de ehhez az kell, hogy egyelőre ő is nyugodtan viselkedjék, az öröm tulságos csapongásával ne izgassa magát, mert az árt és akkor nem maradhat.

Csend és nyugalom... Szót fogadott a beteg, de a kórházterem csendjét mindgyakrabban zavarta meg fuldokló, görcsös köhögése.

De aztán csendes, nagyon csendes lett a nyolcas számú beteg. Memnyugodott és örökre elesenedezett ott messze idegenben a csodaszép fogsóvasszony, Kollár Matild.

Esetleges családi érdeklődésre ideírom Czerny Micit címét (Csernovitz, Voinarovicz-utca 8.), aki együtt volt elzárva Kollár Matilddal Mohilewben. Czerny Micit is kémkedés gyanúja alatt hurcolták magukkal az oroszok Csernovitzból. Büne az volt, hogy az ösaszonyi kíváncsiság kitört belőle és egy orosz katonától megkérdezte, hogy melyik ezredben szolgál? Ez is elég ok volt arra, hogy az oroszok letartóztassák.

A bolsevik kormány azután szabadon bocsájtotta.

Akkor még ilyen idők voltak.

Most a magyar osztrák és orosz társaság előtt vidáman buzog a szamová, — orosz szokás szerint már a hatodik pohár tehát isszuk — és az elmúlt idők jóvátehetetlen szomorúságaira emlékezve, csendesen örülünk a békének.

Fehér Olga.

történt, hogy a merénylő leány közel férdőzött Leninhez.

A második népgyűlés után Lenin nagy tömegből körülveve az automobilhoz ment, hogy visszatérjen a Kremlbe. Sok asszony és gyermek csődült köréje, a kik *panaszokdák a rossz élelmezés miatt.* Lenin megállott és egy nagyobb gyermekcsoport felé fordult. Ebben a pillanatban hozzálépett egy nő, keziláskája alól revolvert kapott ki és *Leninre lőtt.* Kétszer sütötte el a fegyvert, akkor azután a körülállók kiűlték kezéből, több férfi rohant oda és meg akarta ölni a merénylőt, de a vörösgárdisták a jelen volt népbiztos riasztására *kiszabadították és körülfogták.* Ugyanakkor egy másik nőt is letartóztattak, mert gyanusan viselkedett. Valószínűleg cinkostársa volt a merénylőnek.

A szombatról vasárnapra virradó éjszakát Lenin jól töltötte és az orvosok *híznak felgyógyulásában.* Vasárnap sem állott be komplikáció. Lenin erőteljes szervezete remélhetőleg kiheverli a súlyos sebeket, ha vérmérgezés nem jelentkezik. Három ismert moszkvai sebészorvos, Semisko, Weisburg és Oduchov kezeli Lenint.

(A merénylet oka.)

Tizenkét nappal ezelőtt a forradalmi szociálista párt ultimátumszerű felszólítást intézett Leninhez, hogy *boacsássa szabadon a párt letartóztatott tagjait,* a kiknek száma sok ezer és tele van velük Pétervár és Moszkva minden börtöne. A forradalmár szociálisták megfenyegették Lenint, hogy ha nem teljesíti követelésüket, *terrorista eszközökhöz fognak nyulni.* Moszkvából táviratozzák, hogy a szovjet-kormány egyáltalán nem hederített a forradalmár szociálisták felszólítására, sőt ellenkezéleg, attól fogva még tömegesebben fogdosza össze ennek a pártnak követőit. A múlt szordán és csütörtökön *13.000 embert tartóztattak le a kormány, székhelyén és Pétervárott,* de egyidejűleg a népbiztosok tanácsa szigorú rendelkezéseket foganatosított különösen Lenin életének biztonságára érdekében.

Attól fogva a Kremlbe csak igazolvánnyal lehetett bejünni, főleg az asszonyokat tartották szemme, akik nagyzámban keresték fel Lenint, hogy az élelmezési bajokat elpanaszolják. A Kreml *háromszoros járőrszolgálat van körülöve,* a melven át katonák között visz az ut, az utóbbi napokban finn és lett őrségeket rendeltek ki a kapuk őrzésére. A népbiztosok tanácsa külön igazolványokat állított ki azoknak, a kik a Kremlbe igyekeztek panaszukkal. Hivatalos helyiségében tehát nem lehetett Lenint megközelíteni, azért választották a forradalmi szociálisták a merényletre a pénteki napot, mikor Lenin a gyári munkások között szokott tartózkodni.

Moszkva. A Pétervári Távirati Ücnökség jelentése szerint Lenin állapota egyáltalában *nem veszélyes.*

London. Kopenhágából teknan érkezett távirat jelenti, hogy a lapok szerint Lenin meghalt.

Berlin. *Stockholm*ből táviratozzák: Szombaton híre terjedt Moszkvában, hogy Lenin belehalt sebeihe. A népbiztosok tanácsa sietett a hírt megcáfolni és egy felhívásban, a mely megnyugtatta a munkásnépet, felszólította a kormány hivait, hogy *gázoljanak végig a forradalmi szociálista párton.*

Berlin. Radek népbiztos a merénylet közvetlen hatása alatt cikket írt az *Izvesztija*-ban és abban a szovjet-kormány ellenfeleinek szemére veti tehetetlenségüket, mert már sokszor megjósolták a szovjet-kormány bukását, de minden esz közük, amit erre felhasználtak, a csehek támadása, a szibériai termés elvonása stb. csődöt mondott. *A bolsevikiek a burzozia ellen a legélesebb rendszabályokhoz fognak nyulni. A kormány nem fog visszariadni olyan lépéstől, amely alkalmas ellenfeleinek teljes kiirtására.*

Egy a berlini orosz követséghez közelálló személység kijelentette, hogy a merénylet nyilvánosságra hozatala *Moszkvában nagy pánikot idézett elő.* Nagyon sokan menekülnek el Moszkvából a bosszútól való félelemtől. A merénylet kö-

vetkezében számos új rendszabályt léptetnek életbe.

Berlin. A Lokalanzeiger moszkvai jelentése szerint Lenin állapotában lényeges javulás állott be, úgy, hogy az orvosok véleménye szerint az életveszély ki van zárva. Lenin gyógyulása mindenestre hosszú ideig fog tartani.

Uj vasut Aradmegyében.

(Értekezlet Kisjenőn.)

Aradmegye északkeleti részének u. n. *Lunkaság* gazdaközönségére nagyfontosságú vasut létesítése érdekében ma történt meg az első intézkedés. A már évtizedekkel ezelőtt tervezett vasutépítés akkor jutott döntő stádiumba, amikor három szomszédos község: *Szinte, Szapdrilliget és Kerülös* az előmunkálati engedélyt sürgős beadványban kérte és megkapta.

Az érdekelt községek előjárói és *Lubirtokos* részvételével a kisjenői kaszinó nagytermében megtartott értekezlet az engedményes *Csikay Gyula* főszoigabíró nyitotta meg tetszéssel fogadott beszéddel. Minden részletre kiterjedő előadásában a mezőgazdaság fokozódó fontosságát és ennek elengedhetetlen feltételül a jó közlekedés szükségét fejtegette.

A vasutépítési terv szerint 40 km. távolságra 50 ezer kat. holdon 18.000 lélek vonatként be az érdekeltésgbe s ezek részéről 600 ezer korona jegyzés már régebben biztosított és összköltségekre 2 és fél millió korona irányoztatott elő. Az eredeti terv szerint a *Kisjenő*ről kiinduló vasut *Horgostópuszta, Szinte, Szapdrilliget, Kerülös, Seprös és Apáti* községek érintésével *Talpason* végződnék.

Madarassy Jenő az I. aradmegyei gazd. iparbank kisjenői inspektora csak bővebb érdekeltésg esetén hajlandó nagyobb támogatást biztosítani. *Czárán János* nagybirtokos a birtokosok érdekében szólalt fel. *Ujj János* kir. tanácsos, az ármentesítő társulat igazgató-főmérnöke rámutat ama nehézségekre, amelyek a vasutépítési tervnek a háboruban szándékolt végrehajtásával szemben fennállanak. *Hady Antal* az Arad-csanádi vasutak felügyelője és az Alföldi gazd. vasut üzletvezetője, számszerű adatokkal bizonyítja, hogy a tervezett lunkasági vasutnak a személyforgalom révén nem a kalkulált 100 ezer korona, hanem legalább másfélszer akkora jövedelemre van kilátása.

Több felszólalás után egy *Csikay Gyula, Madarassy Jenő, Ujj János, Dirle I. aszló, Márkus Mihály, Moldován Tivadar, Simon István* és az Arad-csanádi vasutak delegáltjából álló szűkebbkörű bizottság választott meg egy újra összehívandó nagy értekezletnek bemutatandó tervek kidolgozására.

A hozzájárulási összeg magyar holdankint 50 koronában állapított meg.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Club tisztelettel meghívja tagjait a f. hó 7-én d. u. 6 órakor az Acsev. nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésre. Tárty az ATE-val közösen építendő sporttelep ügye. — Elnökség.

+ Az Amte veresége. Kellemes napsütötte időben kezdődött meg tegnap a két rivális harca az ATE pályáján. A féldíj elején két egyforma erő játéka volt látható. Az ATE játéka azonban meglátszott a tréning nyoma, amely érvényesült is. Az AMTE legrosszabb embere Gaál volt, aki önző játékával az egész mérkőzés eredményét elrontotta. A mérkőzés mind végig élvezetes és izgalmas volt. A játék az ATE magyaránny (5—2) győzelmével. Jó bíró volt Royko Béla (ISC).

Rémes gyilkosság Bécsben.

(Megölte és feldarabolta a nevelt leányát.)

Rémes rablógyilkosságot derített fel a bécsi rendőrség. Fischer József szájkosárákészítő megölte nevelt leányát, Drda Mária szállodabeli szobaleányt, holttestét húsvágókéssel feldarabolta, zsákba gyömösölte és elásta pincéjében, mert a leány visszakövetelte nevelőapjától a reábizott takarékpénztári könyvet. A szörnyű gyilkosság még csütörtökön délután történt, szombaton felfedezték és a gyilkos töredelmesen bevallotta bűnét. Így mondta el a részleteket:

— Drda Mária két takarékpénztári könyvet adott át nekem megőrzésre, az egyik 3500 korona volt. Ez a könyvecske titkos jelszóra, Hermin névre volt elhelyezve. Még három hónappal ezelőtt a leány visszakérte s azt mondta, hogy ezentúl minden egyes alkalommal átadja a naponta megtakarított pénzt s azt tegyem takarékbába. Így is történt. Kérésre a leány beleegyezett, hogy ez a takarékpénztári könyv az én nevemre szóljon. Abba 20 koronát tettem be, de azontúl, valahányszor a leány pénzt hozott, megtartottam és magam irtam be az összeget a könyvecskébe. Így összesen 200 koronát vettem át. Többször megmutattam Máriának a könyvecskéket és az összeg mindig egyezett az ő számításával. A pénzt eljártam a kis lutrin és az osztályos játékok. Mindig bízom benne, hogy nyerni fogok és akkor megtérítem.

— A múlt héten Drda Mária visszakérte a takarékpénztári könyvet, ekkor elhatároztam, hogy megölem. Feleségemet elküldtem anyjához a morvaországi Tytstíbe, hogy hozzon élelmiszereket. Szerdán utazott el az asszony és csütörtökre hívtam el a leányt azzal, hogy visszakapja a takarékpénztári könyvet. A leány korán reggel jött s én el voltam tökéve, hogy végzek vele, de nem lehetett, mert váratlanul hazajött az a négy éves kisleány, aki elláshán van házuknál. Azt mondtam tehát Drda Máriának, hogy feleségem magával vitte a takarékpénztári könyvet, utazék ő is Tytstíbe és kérje el tőle. Később meggon doltam a dolgot és azzal bízattam, hogy ha délután négy óra tájban jön, megkapja a 2000 koronát.

— A kisleányt elküldtem Hernsbá egy rokonunkhoz és vártam Drda Máriát. A szobában az asztal alá helyeztem egy ólósre köszörült fejszét. A leány, aki a II. kerületben levő Wilhelmszállóban van, alkalmaszta, pontosan eljött. Azt mondtam neki, hogy üljön le, írjon egy levelet feleségemnek, hogy ha nem jön azonnal haza, küldje el postán a takarékpénztári könyvet. Drda Mária helyet foglalt az asztal mellett, én papirost, tintát és tollat hoztam neki s közelében maradtam. Mikor a leány lehajolt az asztal fölé, kihúztam az asztal alól a fejszét és halálátékon vágtam vele. Ajultan fordult le a székről s akkor még néhány szor fejére sújtottam, míg biztos nem voltam benne, hogy meghalt.

— A sötét kamrában egy nagy faládánk volt, azt kihúztam, belegyömösöltem a holttestet és zártam. Fél hat órakor bezártam a lakást és elmentem a vendéglőbe, ahonnan csak éjfél tájban jöttem haza. Ugy terveztem, hogy elviszem a holttestet és belevetem a Dunába. Másnap meg is akartam tenni, de a lóda túlságosan nehéz volt és vér is csurgott ki belőle. Így hát másra határoztam el magam. A konyhákéssel darabokra vagdaltam, zsákba tettem és levittem a pincébe, nagy gödröt ástam és elföldeltem. Azt a levelet, amelyet Drda Mária nálam írni kezdett és a takarékpénztári könyvet is elégettem a konyhában a tűzhelyen.

A véres lett színhelyén a rendőrség megtalálta a zsákban eláscott és feldarabolt holttestet. A lakás padlója frissen be volt festve és az a faláda is, a melybe a gyilkos először tette be a holttestet. Fischer József bevallotta, hogy a gyilkosság után való nap még egyszer felmosta a szoba padlóján a vérszurokat, de azok még mindig látszóttak. Lakkfestéket hozott tehát az üzlethől és bevírtotta vele az egész szobát. Csak azután vette észre a konyhában, hogy a nagy ládából még mindig szivárog a vér. Azt is jól kimosta és belső falát a lakkfestéssel bevonta.

Pénteken este érkezett haza az asszony. A rendőrség azzal gyanúsítja, hogy be volt avatva a gyilkosság tervébe.

„Végigküzdjük a harcot a becsületes békéig.”

Vilmos császár távirata a berlini képviselőtestülethez.)

Berlin. A berlini városi képviselőtestület táviratára Vilmos császár a következő választ küldte:

Örömmel fogadom a birodalmi szérváros nem csüggedő bizalmának fölemelő kifejezését és meleg köszönetet mondok hajthatatlan elszántságukat feltüntető erőteljes szavaikért. Sziklaszilárdan vagyok én is meggyőződve, hogy semmiféle ellenség nem tudja a német birodalom acélos szerkezetét elpusztítani. Soha nem volt Németország legyőzhető, ha egységes volt és egységesnek tudom az egész elszánt, áldozatra kész német népet velem abban a szilárd és megingathatatlan akaratban, hogy kiharunk, Isten segítségével legyőzzük a nehézségeket, végigküzdjük a harcot becsületes békéig. A mit a németek az arcvonalon és otthon áldozatkészség és tetterő tekintetében teljesítettek, a mi halálig menő hűséget létünk és legszentebb jogaink védelmében tanúsítottak, az páratlanul áll és azt egyik más nép sem tudta megtenni. Megingathatatlanul, elszántan, acélkeménységgel nézünk mindnyájan egységesen a jövő elébe, amelynek viharain szerencsésen és dicsőségesen urrá akarunk és fogunk lenni. Adja a Mindenható!

Vilmos I. R.

Lucaciu pópa birodalmában.

(Aradi tanár látogatása Lactaluban.)

A kedves hegyvidéki városka ózondus levegőjében próbálom kurálgatni, amit Aradon az iskola évi pora elrontott. A napi séták egyikén az Él nevű határrészről kínálkozó pompás panoráma szent élete közben akadt meg a szemem a völgyben egy kéttornyos, kupolás templom. Állandó társam a sétában, Báthy Lajos felsőbányai rendőrkapitány mondotta meg, hogy az Lactalubanak a temploma, amelyet az árulóvá lett Lucaciu László pópa, a római Szent-Péter templom mintájára, építtetett.

Felébredt bennem az újságíró. A következő nap délutánján Lactalu megtekintését tüztük ki. Tudni akarjam, milyen is az a falu, amely anynyi idő óta áll az emberek érdeklődése középpontjában. Társaságom is került az utra. Feleségem, egy másik professzor társam, Báthy kapitány és így a legkellemesebb sétával tettük meg egy óra alatt a Felsőbányától Lactaluig terjedő 5 kilométeres kanyargó hegyi utat. Nagykiterjedésű a falu, lankaszerű kertekkel. Mindeniken a sablonos hegyes tetejű, kémény nélküli oláh ház. Körülötte a gazda egész földbirtoka. A kert egy része tengerivel beültetve dus termést ígér, a másik kaszáló, rajta gyümölcsfák roskadozó ágakkal.

Az országutól kerti ösvényeken átcsapva jutunk a híres templomhoz. Hatalmas kert közepén emelkedik a valóban impozáns épület, amelynél azonban a Szent Péter-templomhoz való hasonlatosságot én hiába kerestem. Homlokzatán ékes latinssággal ott büszkélkedik a felírás, hogy az összes románok jogadalmi templomául készült 1890-ben. Körülötte egy 20 holdra tehető kert terül el, amelynek különböző helyein, árnyas fák alatt kő vagy fa kerti asztalok kínálnak pihe-

nőt vagy zavartalan megbeszélésekre alkalmas helyet. A templom elején balra egy terjedelmes fából épült szin mutatja, hol fejtegethette a hírhedt pópa dákóromán tanait, mögötte hátul az oláh iskola bezárt ajtóit mutatják, hogy azóta némileg megváltozott a világ. Ma már állami iskolában próbálják a jobb jövőt építtetni.

Szeretnék a templomba is betekinteni, de bármerre nézek, sehol egy teremtet lélek, aki utbaigazítson, hogy hol keressem a paplakot. Végre, egyik ösvényen, előkerült egy kíváncsisággal meg tudjuk, amit akarunk. Hosszu, kanyargós kerti ösvényen, jó messze a templomtól ráakadok az egyszerű hajlékra. Éles ellentét ez a falu templomával. Szinte nem érti meg az ember, hogy a templomépítéssel egyidejűleg miért nem emelte azt is ki a híres pópa túlságosan ócska szegénységéből. Nem is akarom elhinni, hogy ez a papi lakás, míg a kiáltásomra előkerült szolgáló fel nem világosít, hogy jó helyen járok. Belépek az alacsony küszöbön. Egy fiatal szimpatikus arcu, erősen barna férfi üdvözöl hibátlan magyarsággal. Épen asztalánál ül. Terményátvevő miniszteri biztos a környékbeli falvakban, ezen a munkán dolgozik.

Előadom jövetelem célját: azonnal veszi a kulcsokat, hogy a templomhoz visszavezessen. Utközben ráterelem a szót a multra és a jelenre. Öt éve van itt. Egy évig Lucaciu helyettesítette, néhány éve rendező lelképásztor. Pap Kornélnek hívják: apja az ugocsa megyei Turcon volt körjegyző, nővére kalvinista magyar ember felesége, aki szintén jegyző Batareson. Szorgalmas, munkás és üzleti szellemmel eléggé megáldott embereknek mondja a híveit, akik kis földcsékfűkön sokat tudnak termelni, mert jól megművelik. Ezt láttam is, mert olyan tengeri termésük mutatkozik, amilyen az alföldön nincs. Egy hibájukat említi meg: Nem szeretik fizetni a papjukat. Elődje, a híres pópa, akit ő Lukácsnak említi, jóformán minden egyházi járandóságot elengedett a népnek s az elszokott a fizetéstől. Persze, neki más forrásokból is gurult a pénz s nem szorult rá a lactalusi papi fizetésre.

A templomhoz érünk. Ott várnak a társaim. Bemutatom a papot. Örül, hogy ennyi intelligens embert lát egyszerre a falujában. Bement a templomba, melynek alakja elüt a falusi román templomok megszokott típusától, de berendezésében mindenben hasonló azokhoz. Emellett valószínűleg néprajzi gyűjteménye a vidék vászoniparának, amelyeknek egyes darabjait a nép fogadalmi ajándék gyanánt adja a templomnak. Van benne legalább 1500 szebbnél-szebb darab a falakön köröskörül akasztva. Emellett van egy néhány más értékes kincs is a templomnak. Régi festmények az előbbi templom képesarnokából 3—400 éves múlttal és szebbnél-szebb miseruhák.

A híres pópa a templomban is örök emléket akart magának emelni. Feleségét a templom egyik oldalhajójában temettette el, maga talán halála után ez alá az oltár alá vágyott, amelynek másában, a Szent Péter-templomban Péter apostol hainva nyugosznak. Másik történet minden. Itt maradt a templom, félben a nagy dákóromán munka. Új pap s talán új szellem költözött a lactalusi eklézsiába. Legalább úgy látszik, mert ha csak a felét is teljesíti ez a fiatal ambiciózus lelkész annak, amit tenni ígér, egy emberöltő múlva más világ lesz Lactaluban.

Ma még nem nagyon látszik meg ennek az átalakító munkának a hatása. Illó tisztességtudással köszöntenek ugyan az országut felé, de mikor a pap visszatér és szíveségét megköszönve magunk folytatjuk tovább az utunkat, egy-egy oláh gyermek „ungur” kiáltással szalad el mellettünk. Ahhoz — ugylátszik — még sok idő kell, hogy ez nála az öröm felkiáltása legyen.

Professzor.

MUVÉSZET.

* Tankönyvek minden intézet részére kaphatók Oláh Sándor és Tsa könyvkereskedésében.

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember elsején kezdődnek.

A marosborsai méregkeverők.

(Asszonyok az aradi esküdtsek előtt.)

A háboru és a féltékenység zöld szemű szörnyetege, ugyancsak szoros kapcsolatban vannak egymással. Nap-nap után előfordul, hogy a harctérről hazatért férj azon szuronyát, mely ellenség vérében fürdött, hűtlen hitvese szívébe döfi. Ilyen tragédiát tárgyalt ma az aradi esküdtsek.

Stepán Tódor marosborsai lakos 1915. július 4-én jött haza a katonaságtól, betegsége miatt szabadságolták. Felesége nagy örömmel fogadta a katonaságtól hazaérkezett férjét. Egy ideig a házaspár boldog megelégedésben élt, amíg egyszer csak az asszonyról furcsa dolgokat kezdtek pletykálni a falubeliek a férj fülhallatára. Stepán Tódor ettől fogva kezdett elhidegülni feleségétől, akinek az élete pokollá vált. Napirenden voltak a veszekedések s a férj több ízben megverte feleségét, aki sirva panaszkodta el mostoha sorsát a szomszédoknak.

1917. év októberének egy hétfőjén a házastársak ismét összeszólalkoztak. Este hét óra felé az asszony kint állt a kapuban és keservesen sirt. Véletlenül arra jött Bulboka Stefané, aki kérdezte az asszonyt, hogy miért sir, mire Stepanné elpanaszolta mostoha sorsát. Bulbokáné erre azt ajánlotta az asszonynak, hogy *mérgezze meg az urát.*

— Van nekem olyan szerem, mondotta Bulbokáné, amitől az ilyen kutyavérű emberek néhány hét alatt elpusztulnak.

Az elkeseredett asszony kapva-kapott az alkalmon és kérte barátját, hogy hozza el neki azt a szert, jól meg fog érte fizetni. Bulbokáné meg is ígérte, hogy jövő hétfőre elhozza. Az asszony azután nyugodtan türe férje pöröléseit. Végre megjött a várva-várt hétfő és vele együtt Bulbokáné, aki hozta a mérget. Egy sörös palackban volt valamiféle folyadék, a mely hivatva volt a rokkant katonák életét elpusztítani. Az asszony az utasításhoz híven, férje ételébe kevert a folyadékból minden étkezésnél egy láveskanállal. Stepan Tódor a mérge hatása következtében naponta rosszabbul lett, míg végre november 4-én meghalt. Az asszony elíratta és ezzel az ügy, be lett volna fejezve.

Stepan Tódornét azonban bántotta a lelkiismerete és ezért, amikor egyik jó barátjával, Spatán Aurélnéval férje haláláról beszélgetett, az asszony *bevallotta, hogy a férjét megmérgezte*, mert féltékeny volt rá. Spatáné, kinek férje a harctéren volt, elszörnyülködött az asszony cselekedetén, de megígérte, hogy a dologról nem szól senkinek. A gyilkos asszony azonban csakhamar megbánta, hogy veszedelmes titkát elárulta barátjának, miért is *rávette Spatánét, hogy mérgezze meg anyósát*, özv. Spatán Ivánnét, mert az be fogja vádolni a férje előtt, hogy szeretőket tart és akkor férje elkergeti. A hiszékeny asszony megijedt a fenyegetésektől és *kérte Spatánét, hogy adjon neki is abból a méregből.*

A szegény öreg Spatán Ivánné aztán gyanutlanul fogyasztotta el az elébe rakott mérgezett ételket, amiktől rosszul lett fogta el. Feje fájt, hányt, görcsöket kapott, kinlódott és szenvedett. Spatán Aurélné látva anyósának szenvedéseit, elhatározta, hogy többé nem kever mérget az ételébe. Másnap a méreggel telt sörös üveget elvitte szomszédjához, Gáspár Vazulnéhoz, akinek a lakásán az üveget elrejtette.

Egy napon az ottani csendőrség névtelen

levél alapján letartóztatta a most már özvegy Stepán Tódornét és Spatán Aurélnét.

(A vádlottak.)

Ma tárgyalt ebben az ügyben az aradi esküdtsek Buro József büntető tanácselnök elnöklésével és 12 választott esküdt. A vádat Moróczka Dénes dr. képviselte. Védők voltak Pop Csicsó István dr., Brasch Aladár dr. és Mannheim Aladár dr.

Elsőnek a meggyilkolt feleségét, Stepanné halgatták ki, aki az egész tárgyalás folyamán *tagadta az ellene felmerült vádat.*

— Férjem már régóta betegeskedett, mondotta, családjával nagyon keveset törődött. Állandóan veszekedtünk. Engem több ízben megvert, sőt kis leánykámmal kikergetett az utcára éjnek idején. *Tagadom, hogy én őt megmérgeztem volna.* Ő többször mesélte, hogy szeretne a katonaságtól végleg szabadulni és ezért azután mindenféle orvosságot szerzett be, amelyekkel kísérletezett. Nincs kizárva, hogy egy ilyen orvosságnak az áldozata.

Spatán Aurélné a második vádlott a következőket mondotta:

— Bevallom, hogy meg akartam mérgezni az anyósomat, de erre Stepán Tódorné biztatott. *Bevallotta nekem, hogy férjét ő mérgezte meg és azt mondotta, hogy ha jól akarok élni a férjemmel, akkor mérgezzem meg anyósomat, Spatán Ivánnét, mert az árulkodni fog a férjemnek, aki majd elkerget.* Bulbokáné adta nekem a mérget és mondotta, hogy miért nem pusztítom el az anyósomat, *nisz a pápa is azt prédikálja az evangéliumból, hogy a tövist ki kell huzni a szárból.* Én erre két ízben adtam be mérget az öreg asszonynak. Egyszer teában, egyszer pedig kávéban. Mind a két esetben jól megcukroztam, hogy jó ize legyen. Amikor láttam, hogy szegény asszony milyen rosszul van, — elhatároztam, hogy bármi történjék, nem adok be neki több mérget. Mindennek Stepanné és Bulbokáné az oka.

Bulbokáné a harmadik vádlott tagadja, hogy ő azért adta volna a mérget a két nőnek, hogy másokat megmérgezzenek.

— Nekem, ugymond, panaszkodott Stepanné és Spatáné, hogy lakásukban nagyon sok légy van, mire én átadtam nekik a kérdéses sörös üveget, amely hasznos szert tartalmazott a legyek pusztítására. Alávaló rágalomnak tartom Spatáné vádjait.

Gáspár Vazulné a bíróság bünrészességgel vádozta, mivel ő tudott Spatáné mérgezési kísérletéről és nem jelentette azt fel.

— Spatáné egy napon eljött hozzám és egy sörös palackban folyadékot hozott, mondotta Gáspár Vazulné. Engem megkért, hogy dugjam el, de mivel ő nekem nem akart a palack tartalmáról felvilágosítást adni, hát én a kérést nem teljesítettem. Spatáné erre magadugta el a palackot, hogy hová, azt nem tudom. Bünsnek nem érzem magamat, mert nem tudtam semmiről semmit.

(Mit mondanak a tanúk?)

A bíróság délután 2 órakor a tárgyalást felfüggesztette. Fél 4 órakor megkezdtek a tanúk kihallgatását. Elsőnek Klensza Miklós tisztviselőt hallgatták ki, aki két hónapig lakott Stepannéknél. Klensza Miklós az elnök kérdéseire elmondotta, hogy a megboldogult Stepán szorgalmas, jóra való ember volt, aki családjával lehetőség szerint kerülte a vesze-

kedést. Felesége állította, hogy férje beteges lett volna, családját az utcára kergette és hogy a férj meg akarta volna magát csonkítani a katonaságtól való féltelmében, keményen megcáfolja. Egyedüli hibája volt a férjnek, mondotta a tanu, hogy *zsugori volt és emiatt állandóan veszekedett.*

Az asszonyról sem lehet rosszat mondani, mert szorgalmas, dolgozó asszonynak ismertem, mondotta Klensza, csak egy baja volt, hogy szeretett nyelvelni. A férj halála napján már nem laktam náluk és így az esetről többet mondani nem tudok.

Legfontosabb volt Bagos Ferenc járásörmester vallomása, aki a következőket mondotta:

— A napra emlékszem, szombat volt, amikor Stepannal találkoztam a faluban, amint két hizót hajtott a vásárra. Nem vettem rajta semmi gyanusat észre, sőt mondtam is neki, hogy milyen jól néz ki. Ő sem panaszkodott, hogy beteg lenne, vagy rosszul érezné magát. Aznap szolgálatba mentem. Amikor csütörtökön szolgálatból hazajöttem, hallottam, hogy Stepán Tódor meghalt. Az eset egy kicsit gyanusnak tűnt föl nekem, de másnap már elfelejtettem az egész ügyet, amidőn névtelen levelet kaptam, hogy Stepan felesége mérgezte meg, majd pedig jelentkezett nálam Spatáné, aki elmesélte az esetet, amint azt a vallomásában is elmondotta. Én kihallgattam a vádlottakat, akik mindent töredeztesen bevallottak, Bulbokáné kivételével, aki még nem tudott az esetről. Én ezután adtam Spatánénak két megjelölt 10 koronát és elküldtem Bulbokánéhoz, hogy vegyen tőle mérget, magam pedig két társammal követtem az asszonyt, aki rövid idő múlva visszajött a méreggel telt sörös palackkal. Mi ekkor bementünk az asszonyhoz, *akínél megtaláltuk a megjelölt 10 koronásokat.* A bíróság ezután szembesítette a csendőrt a vádlottakkal, akik Spatáné kivételével mindent tagadtak.

A bíróság tekintettel az idő előrehaladottságára, a tárgyalást este 7 órakor felfüggesztette.

TANÜGY.

— Avárosi zeneközi átvétele. Végre dülőre jutottunk a városi zeneközi átvételével is, melyet a város régen át akart már venni. Még 1914-ben megszavazta a közgyűlés a zeneközi átvételét, azzal a föltétellel, hogy ha a kormány ugyanolyan összegű államsegélyt folyósít, mint amilyent Szabadka kap az államtól. A közgyűlés e határozatát annakidején úgy a belügyi, mint a közoktatásügyi kormány a legnagyobb örömmel vette tudomásul. A kultuszminiszter az államsegély kiutalását a tényleges átvételtől tette függővé és a részletek megbeszélésére Oswald János zeneakadémiai tanárnak, Aradra való küldését helyezte kijátásba. Hosszas sürgetés után végre Aradra érkezett Oswald tanár, aki megérkezésekor tiszteltgett Barabás Béla dr. főispánnál, majd pedig megjelent Varjassy Lajos polgármesternél. Dél előtt 10 órakor volt ez ügyben értekezlet, a melyen a bizottság elhatározta, hogy javaslatot tesz a törvényhatóságnak, hogy hatalmazza fel a tanácsot, hogy az Országos Zeneakadémia által igazgatókul kijelölt egyénekkal tárgyalásokat kezdjen és azok egyikével szerződést kössön. Apróbb ügyek letárgyalása után Oswald János megtekintette az új zeneközi átvételre a tantervet, amelyek felett teljes megelégedését fejezte ki.

HIREK

A kormány a részvénytársaságok ellen

(Nem szabad emelni a részvénytökeket.)

(Telefon.) A Budapesti Magyar Tudósító jelenti: Az utóbbi időben ismét olyan jelenségek mutatkoznak, amelyek arra engednek következtetni, hogy a részvénytársaságok elsősorban a pénzügyi iránt az osztrák papírok iránt jelentkező nagy kereslet felhasználásával alapítókjukat új részvények kibocsátása által emelni fogják. A hadviselő államok az ő nagyértékű és folyton tartó pénzügyi szükségletüknek kielégítése szempontjából ezt a mozgalmat nem nézhetik közönyösen, mert az elhelyezést kereső pénztökeket elsősorban a maguk céljaira kénytelenek igénybevenni és ezáltal a lehetőségig megakadályozni azt, hogy pénzügyi szükségletüket a közgazdaság szempontjából ma legkárosabb eszköznek alkalmazásával, tehát a jegybank igénybevétele után elégítsék ki.

De érdekelve van az állam a részvénytársaságok tökeemelése körül azáltal is, hogy adótörvényeink a rentabilitást elvét fogadták el és ennek folytán a társaságok saját tőkéje és azok megadóztatandó nyeresége közt oly összefüggést létesített, hogy az alapítók mindenkorai nagyságára az adóteher is befolyással van.

Az a további körülmény, hogy a pénzügyi tökeemelést olykor nem szükség folyamát képezi, hanem gyakran felszines okokból a pénzügyi tökeemelést a rangsor körül folyó versenyből erednek, a kormányt arra indították, hogy a háboru esetére szóló kiíveteles intézkedésekről alkotott törvényes intézkedések alapján, rendeletet adjon ki, amelynek értelmében a rendelet életbelépte napjától a további intézkedésig a részvénytársaságok alapítókjukat csak a miniszterium előzetes indokolt esetben, kivételesen megadott engedélyével emelhetik.

A Magyar Tudósító információja szerint az osztrák kormány a tökeemelésekkel szemben az ott érvényes törvényes intézkedések alkalmazásánál a fentebbi szempontoknak megfelelő gyakorlatot fog követni. Németországban egyes fuziók esetektől eltekintve, a háboru tartama alatt nemhogy alapítók felemelések nem voltak, hanem még magánkötvény kibocsátások sem engedélyeztetnek, hogy az egész tőkeszaporulat a pénzügyi hadviselés szolgálataiba állíttassék.

— Az újságírók sztrájkja véget ért. Az aradi újságírók sztrájkja a laptulajdonosok és hírlapírók megegyezésével a mai napon véget ért.

— Szerkesztőváltás. Az „Aradi Hírlap” eddigi felelős szerkesztője: Szilik Kálmán a mai nappal megvált a laptól. A szerkesztésért a jövőben Zima Tibor főszerkesztő felel.

— A bajor király Szófiában. A bajor miniszterelnök tegnap Berlinbe utazott, hogy a német szövetség külügyi bizottságának ülésén elnököljön. A miniszterelnök kedden Belgrádba utazik, ahol csatlakozik Lajos bajor királyhoz és elkíséri Szófiába, ahova a király azért megy, hogy Ferdinánd bolgár király látogatását viszonzozza.

— Bárány Sztérény a királynál. A király vasárnap délelőtt fél tíz órákor kihallgatáson fogadta báró Sztérény József kereskedelmi minisztert. Sztérény audienciája ötnegyed óra hosszat tartott. Illetékes helyen csak annyit mondanak az audienciáról, hogy a kereskedelmi miniszter tárcája körébe tartozó ügyekről tett előterjesztést és e tekintetben audienciájára kiegészítése volt multkorai kihallgatásának. — Beavatott bécsi forrás értesülése szerint azonban a kihallgatás tulnyomórészt az általános politikai helyzettel volt összefüggésben, még pedig külügyi vonatkozásaiban is. Hétfőn délelőtt a király Windischgrätz Lajos herceg közlélmzési minisztert fogadja. Sztérény kereskedelmi miniszter délután a bécsi közmunkaügyi miniszteriumban a szénellátás kérdésében folytatott tárgyalásokat, e tanácskozásokat úgy a magyarországi, mint az ausztriai helyzet súlyosságára tette szükségessé. Hétfőn a külügyminiszteriumban ugyancsak a szénkérdésben vámkonferencia lesz, ahol főleg a Németországgal történő szénzállítás kérdéseit tisztázzák.

— Az osztrák alkotmányreform. Bécsből jelentik: Hussarek osztrák miniszterelnök mind ama politikusok előtt, akik legutóbb nála megfordultak, tiltakozott ama feltevések ellen, mintha ő Ausztriának alkotmányreformját föderatív szellemben akarná előkészíteni. Ezek a híresztelések onnan származnak, hogy a miniszterelnök a Lammasch tanárnak, az urakháza tagjának ajánlatára fogadta Karpeles Bonno igazgatót, aki reformtervezetet nyújtott át a miniszterelnöknek azzal a kérelemmel, hogy mérlegelje azt. Hussarek ezt megígérte, de a nélkül, hogy a dolog érdeméről nyilatkozott volna. Ma Koroseff, a délszláv klub elnöke jelent meg a miniszterelnöknel. A miniszterelnök ama kérdésre, hogy számíthat-e a délszlávok támogatására, Koroseff határozott kijelentést nem tett, de éreztette, hogy a legutóbbi délszláv üldözések miatt a miniszterelnöknek a délszláv ellenzés álláspontjának feloldozására semmi reménye nem lehet.

— Hintze Bécsben. Bécsből jelentik: Hintze német külügyi államtitkár ma este vagy holnap reggel érkezik Bécsbe. Hertling kancellár ideérkezésének időpontja még bizonytalan. Minthogy ő öreg korára való tekintettel nem teheti ki magát nagy fáradsalmaknak. — Hintze katonai megbeszéléseket folytat, amelyeknek során ugyiltszik legfontosabb kérdés, a lengyel kérdés lesz.

Bécsből jelentik: Hintze német külügyi államtitkár és Burian gróf külügyminiszter között holnap folytatódna a közös tárgyalások a lengyel kérdéssel. Hertling német birodalmi kancellár is Bécsbe fog jönni, egyelőre azonban nem utazott Bécsbe, mert a német főhadiszállásról visszatérteben meghült és nem akarta magát kitenni az utazás fáradsalmainak.

— Katonai kitüntetések. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király a Signum laudisz-szal tüntette ki a kardokkal az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért Frisch Ferenc és Kocsis Elemér 2-ik honv. gy. ezredbeli főhadnagyokat, ugyanezt a kitüntetést kapta az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataiért Salacz Ottó 2. honv. gyalogezredbeli tart. hadnagy.

— Marosvásárhely a virilizmus eltörléséről. Dr. Turnowsky Sándor marosvásárhelyi törvényhatósági tag indítványt terjesztett a közgyűlés elé a virilizmus eltörléséről. Az indítványt a város augusztusi közgyűlése tárgyalta, azonban eredeti formájában nem sikerült elfogadtatni. Kompromisszum alapján kimondták, hogy a virilizmust meg kell szüntetni, ellenben a választás rendszerére nézve azt fogadták el, hogy a közgyűlés felét a polgárok összességéből, a másik felét pedig ugyancsak szabadon választják — a legtöbb adót fizető hatszáz polgár közül.

— Arad magasabb tejárakat kért. A közlélmzési miniszterium augusztus 25-én országosan újból maximalta a tej árát. Szeptember 1-től a legújabb maximalás szerint a tej árai a következők: nagybani ára literenként 128 fill., kicsiben termelőktől — fogyasztóknak 132 fill. és ha kereskedők vagy szövetkezetek adják el a fogyasztóknak, úgy 140 fillér literenként. — Arad város közlélmzési hivatalának vezetője hivatkozva a város speciális viszonyaira, feliratban kérte a közlélmzési miniszteriumot, hogy a tej árszűrésénél engedélyezze a budapesti árakat. Ma jött meg a közlélmzési miniszterium távirata, amely szerint a miniszter a kért árakat engedélyezi. E szerint a tej literje Aradon szeptember 1-től a következő lesz: Nyílt edényből kimérve nagyban 160 fill., kicsinyben 172 fill. Palackos, nagyban 182 fill. és kicsinyben 190 fill.

— Egy kórházi főorvos panamája. A cinkotai vöröskereszt kórház ugyszólván menedékhelye volt a lógós katonáknak. A főorvos meg sem vizsgálta a katonákat, hanem igazolványt adott nekik, hogy a kórház ápolója. Természetesen legtöbbje vagyonos ember volt, a főorvos 50—60 embertől fogadott el pénzt. — Voltak olyanok, akik a kórházba lépésük alkalmával néhány ezer koronát adtak és később ezeknek az álbetegeknek 2—300 koronát kellett fizetni havonként. A főorvos és a kórház ápolójainak nagy részét letartóztatták.

— Keresk. szakoktatás. Könyvelés. Gyors- és gépirás. számtan stb. Beiratkozás: Gyors- és gépiróiskola: Lázár Vilmos-u. 2.

— Dr. Tagányi Sándor magához váltotta a Fehér Kereszt szállodát. A Fehér Kereszt szállodának eddig háromnyolcad részben dr. Tagányi Sándor országgyűlési képviselő, háromnyolcad részben báró Bohus Lajos, egy-nyolcad részben Hehs Vilmos gyógyszerész és egy-nyolcad részben Hehs Béla vezérigazgató voltak a tulajdonosai. Most dr. Tagányi Sándor magához váltotta Bohus báró háromnyolcad részét és Hehsék egy-egy nyolcad részét, amely tranzakcióval a Fehér Kereszt szálló kizárólagos tulajdonosa lett.

— Nagyobb mennyiségű gyermekcipőt kap a város. Münz Márton és Lévai Adolf cipőbizottági tagok még a mult hónapban sürgős átirattal fordultak dr. Aczél Gyulához, a Népruházati Bizottság Cipőosztályának igazgatójához és felhívták a figyelmét a gyermekcipő hiányra és annak súlyos következményeire. Kérték, hogy a bizottság soron kívül utaljon ki gyermekcipőket Aradnak. Erre a felterjesztésre ma kedvező válasz érkezett. Aczél igazgató kilátásba helyezi, hogy szeptember második felében nagyobb mennyiségű bőrtalpu gyermekcipőt küldenek Aradra, úgy hogy a tél beállta előtt a cipőre szoruló gyermekek nagyrésze el legyen látva lábbelivel. Csak az a kérdés, hogy ez az ígéret nem marad-e ígéret. A központok ugyanis az ígéretekkel sohasem fukarkodtak.

— Eltemették a halálos gázmérgezés áldozatait. A halálos gázmérgezés áldozatait, Tokay Rózát és Molnár Katalint szombaton délután temették el az alsótemető halottasházából. A vizsgálat megállapította, hogy szándékosságból a leányok részéről nem lehet szó. Az megállapítás: nyert, hogy Tokay Róza nem volt másállapotban és nem hajtott végre műtetet magán. Ez azután megdöntötte azt a feltevést, mintha Tokay Róza öngyilkos akart volna lenni.

— Az osztrák gyermekek Kiszjenőn. Parer Vilmos tanító, a Károly gyermeknyaraltatás bécsi csoportvezetője. „Hogy bannak az osztrák gyermekekkel Kiszjenőn” címen érdekes cikket küldött lapunknak, amit annak idején is közöltünk. Most újból az alábbi levelet kaptuk tőle:

— Augusztus 22-én kelt számunkban közölt cikkemből egy nagyrabecsült, tekintélyes család nevét tévedésből kifelejtettem. A Braun Filöp fanagykereskedő családja ez, aki az osztrák gyermekek irányában mindig a legnagyobb szívélyességgel viseltetik, sőt két, ugyancsak Braun nevű leányka élvezi is a család vendégszeretetéet. Az itt nyaraló gyermekek sokat köszönhetnek még Lázár Erzsébet kisasszonynak aki Hollósy Kálmán jegyző családjával a nyaraltatás sikerét azáltal is előmozdította, hogy személyesen szólítottak fel minden emberbarátot, vendégszeretetük felajánlására. De hiszen sokan vannak még Kiszjenőn, akik a szerényebb árnyékában meghuzódva, nem kerülnek a nyilvánosság elé. Mindnyájunknak kellemes emlékül fog szolgálni a kisjenőiek páratlan vendégszeretete. Parer Vilmos, a Károly gyermeknyaraltatás bécsi csoportvezetője.

— Ponyva-lopás. A záji kapitányságnál feljelentést tett Kovács Illés vasuti ör, hogy az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek egy az állomáson levő vasuti vagonról az áruk bétakarására szolgáló ponyvát ellopták. A kár 3000 korona. Ugyancsak feljelentést tett ma a Neumann-gyár, hogy a gyár udvaráról két darab ponyvát loptak el. A nyomozás folyik.

— Erődítési munkákra rendelték ki az intelligenciát. Moszkvából jelentik: A lapok jelentése szerint a voronesi kormányzóságban a parasztság körében erős agitáció indult meg a csehek, angolok és franciák kormánya érdekében. Wologda városban és körzetében a 17—45 éves intelligencia férfitársaságok mozgósították az erődítési munkálatok elvégzésére.

— Be kell jelenteni a hordókat. Budapestről jelentik: A kormány rendeletet adott ki, amely szerint minden fahordót, amely bor vagy szesz befogadására alkalmas, vagy alkalmassá tehető, ugyszintén a sörshordókat is, amennyiben 200 liternél nem kevesebb űrtartalmuak, be kell jelenteni. Bejelentés alá esik a rendelet hatályba lépte után készített minden fahordó, még az esetben is, ha bor, szesz, vagy sör van benne.

— Adomány. Weisz Jenő tűzérönkéntes 10 koronát küldött a vak katonák javára.

— **A központi hatalmak orvosainak kongresszusa Budapesten.** A Bajtársi Szövetség orvosi szakosztálya szeptember hó 21. és 22-én Budapesten megtartandó nagygyűlésének fővédnökségét a király és királyné, védőségét pedig József főherceg és Augusztia főhercegnő vállalták el. A német kormány képviselőjében *Kirchner* tanár, a porosz belügyminiszterium egészségügyi főnöke, osztrák részről *Hohenegg* egyetemi tanár, török részről *Sulejman Nouman pasa*, magyar részről pedig *Gross Emil* egyetemi tanár vezetik az üléseket. Az ünnepélyes megnyitás szeptember 21-én délelőtt tíz órakor lesz az országházban. Németországból eddig kétszázötvenen, Ausztriából kétszáz és a hadseregből kétszáz orvos jelentette be részvételét.

— **Vecsey Ferenc balesete.** *Vecsey Ferenc* hegédművész egy délmagyarországi repülőtéren egy repülőtszert ismerősével a magasba szállott, a gép azonban motorhiba következtében lezuhant és *Vecsey* a balkezén zuzódásokat szenvedett. Szerencsére a sebestülés nem komoly természetű, mindazonáltal *Vecsey* szeptember és október hónapokra hirdetett hangversenyeit aligha tarthatja meg.

— **Klotild főhercegnő tolvajai a bíróság előtt.** Budapestről jelentik: Ez évi július hó 9-én betörők jártak *Klotild* főhercegasszonynak a Disz-tér 9. szám alatt lévő palotájában. A palotában éppen kömivesmunkát végeztek, s az ott lévő lajtorják segítségével a betörők könnyűszerrel jutottak be az ablakon át a palota ebédlőjébe. Onnan értékes bőrönben több mint 40.000 korona értékű ezüst evőkészleteket, ezüst kanalakat és egy aranyozott manikűrkészletet vittek el. Majd behatoltak *Frölich* Jakab palotagondnok szobájába s onnan több értékes ruhadarabot loptak el. A tettesek, akik ketten voltak, a bőröndöt a budai rakpartra cipelték. Egy rendőrnök gyanusnaak tűnt fel a dolog és a betörőket igazolásra szólította fel. Az egyik megszökött, a másikat, akiről megállapították, hogy *Wittmann József* büntetlen előéletű szerelő, letartóztatták. Miután a másik tettes nem került kézre, a budapesti büntető-törvényszéknek dr. *Fleischer Kornél* táblabíró elnöklete alatt ítélkező tanácsa csupán *Wittmann Józsefet* vonta felelősségre minősített lopásért. A tárgyalás, amelyen *Klotild* főhercegasszonyt *Frölich* palotagondnok képviseli, még tart.

— **Megtalálták Rákóczi harangját.** *Bukarestből* jelentik: Most végzik az osztrák-magyar hatóságok Romániában a harangszorozást. Ennek során *Kompulungban* egy százhusz kilogramos harangot találtak. A harang latin felirásából megállapították, hogy azt 1635-ben *Rákóczi főudvarmestere* ajándékozta *Nagykerék biharmegyei község retormátusainak*. A harangot még a XVII. században *Selim* pasa bandája magával vitte s így került a romániai városba. A közös hadügyminiszter rendeletére a harangnak megkegyelmeztek s azt sértetlenül visszadják *Nagykeréki községnek*.

— **Felrobbant muniációs tábor.** Tegnap délután 3 óra 30 perckor a volt orosz-román nagy muniációs tábor Odessza külvárosában felrobbant. A robbanások éjjelig tartottak. A kár milliókra rug. A raktárakat ép most kellett volna átadni az ukrán és osztrák parancsnokságoknak. A mentési munkálatokat magyar és osztrák csapatok végezték. A tüzet még nem sikerült eloltani. A robbanás oka ismeretlen.

— **Betiltott francia lapok.** A Párisban megjelenő *Bataille* című lapot, amely a francia szindikáltság lapja, és a *Journal Peuple* című lapot betiltották. A *Bataille* betiltásának oka az, hogy *Malvi* mellett foglalt állást és hogy részletes tudósításokat közölt az utóbbi időben nagyon megerősödött munkásmozgalmakról.

— **Megérkeztek a világhírű Rex patent** conserv beírt és paradicsomos üvegek. — Óriási választék valódi cobald étkező, tea-, kávé, mocca és üveggészletekből; villamcsillárok és modern disztárgyakból. Mindennemű modern képkeretezések békeárakban készülnek. Állandó nagy választék antik tárgyakból. *Fischer Mór* üveggereskedő, *Andrássy-tér 25.* Városi és megyei telefon 568.

— **Ujságíró tb. főjegyző.** *Baloghy Ernő* bácsmezei főispán *Fenyves Ferenc* dr.-t, a Bácsmezei Napló szerkesztőjét tiszteletbeli megyei főjegyzővé nevezte ki. A kitüntető kinevezés *Fenyves Ferenc*ben a vidéki ujságírás egy tehetséges és becsült tagját érte, aki működésével csak tiszteletet szerzett az ujságírók munkájának.

— **Vérhasjárvány Bécsben.** Az utóbbi időben Bécs több kerületében sűrűn fordulnak elő vérhas megbetegedések, amelyek sok esetben halálos kimenetelűek. A hivatalos kimutatás szrint az utolsó hat hét alatt ugy a megbetegedések, mint a halálozások erősen emelkedő tendenciát mutatnak. Mig az első héten 63-an betegedtek meg és 15-en haltak meg vérhasban, a hatodik héten már 167-re emelkedett a megbetegedések és 48-ra a halálozások száma. Eddig összesen 710-en betegedtek meg és 190-en haltak el. A hatóságok a nagy melegnek és főként a nagyobb mérvű gyümölcsfogyasztásnak tulajdonítják a járvány elterjedését, amely leginkább a szegényebb néposztályból szedi áldozatait, de katonák között is sűrűn fordul elő. Legutóbb 1917-ben lépett fel Bécsben járványszerűleg a vérhas, amikor sokkal hevesebb lefolyású volt, mint a mostani.

— **Az aradi cipészek vasárnap délután** *Steigerwald* Alajos ipartestületi elnök vezetésével összejövetelt tartottak, melynek tárgya az volt, hogy az aradi cipészeket a szakosztályba való tömörülésre hívják fel. Ezzel azt akarják elérni, hogy könnyebben megvédelmezhesék a cipésziparosok érdekeit a mai — szerinti — veszedelmes áramlattal szemben. A cipészek kimondták, hogy belépnek a szakosztály kötelékébe, mely hathatósan fogja megvédeni érdekeiket. A választások során a szakosztály lemondott elnökét, *Várhol* Lászlót ismét megválasztották. Alelnökül *Klein* Józsefet, másodelnökül *Mánya* Demetera, pénztárossá *Kaupert* Ádámot, másodjegyzővé *Dandi* Imrét, jegyzővé *R. Takács* Jánost, másodjegyzővé *Jung* Rezsőt választották meg.

— **A jassyi demimondeok.** A román képviselőház utolsó ülésén *Patrascanu* képviselő szóba hozta a jassyi súlyos lakás- és megélhetési viszonyokat és felszólította a kormányt a bajok orvoslására. *Patrascanu* kiemelte beszédében, hogy mindenekelőtt felesleges hogy Jassyban annyi hivatalnok legyen, egy részüket a szolgálati érdek sérelme nélkül vidéki városokban is el kellene helyezni. Aztán nincs szükség arra sem, hogy annyi orosz tartózkodjék Jassyban. Nem itélték valamennyiüket halálra, tehát egy részük veszedelem nélkül visszatérhet hazájába. Nincs szükség a körülbelül harmincezer gálans hölgyre sem és el kell távolítani azokat a naplopókat is, akikkel a nyilvános helyiségek teli vannak.

— **Az aradi és aradmegyei nevelőmunkások szövetsége** vasárnap délelőtt tartotta meg alakuló gyűlését, melyen *Schmidt* János dr. elnökölt. A közgyűlés teljes terjedelmében magéváltette az elnök alapszabálytervezetét és azt jóváhagyás végett a belügyminiszterhez fogja felterjeszteni. A szövetség a jóváhagyás leérkezéig is az aradvidéki tanárság érdekeit érintő kérdésekben tagjai rendelkezésére áll.

— **A tisztviselők burgonyája.** A közlelmezési miniszter rendeletével arról értesíti a köztisztviselők beszerzési csoportját, hogy a csoport igényjogosult tényleges szolgálatban álló és nyugdíjat élvező tagjait az alább megjelöltendő feltételek felforgása esetén a maximumnál olcsóbb áron az egész gazdasági évre burgonyával látja el. A rendelet szerint az igényjogosult tagok csakis abban az esetben vehetők fel a burgonyával ellátandók közé, ha a közlelmezési miniszter rendelete értelmében burgonya vásárlási igazolványukat a lakóhely szerint illetékes községi előjáróságtól (polgármester) kiváltják és a csoportnak beszergeztetik. A burgonyával fentiek szerint el nem látott azon tagok, akik a burgonyát a csoport utján óhajtnák beszerezni, burgonya vásárlási igazolványuk kiállításához szükséges nyomtatványt a csoport irodájában vehetik át, azt az Arad város területén lakók a városi liszt-hivatalnál, vidéken lakók a községi előjáróság nál 48 óra alatt kötelesek kitölteni és hivatalfőnökük, illetve a nyugdíjat kifizető pénztár által záradékolva, azokat legkésőbb folyó évi szeptember 10-ig a csoport irodájába, Arad *Andrássy-tér 1.* adják be. — *Berzsenyi* elnök.

— **Több alkalmatlant egyelőre nem hívják be.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara hónapokkal ezelőtt felírt a honvédelmi miniszterhez és rámutatott arra a megrázkódtatásra, amelyet az alkalmatlanok tömeges behívása idéz elő a gazdasági életben. Arra kérte a kamara a minisztert, hadd hasson oda, hogy több alkalmatlant ne hívjanak be. A honvédelmi miniszter most közli a kamarával, hogy az alkalmatlanok behívását célzó akciót egyelőre lezártak nyilvánítja és a közel jövőben az alkalmatlanokat nem szándékozik igénybe venni fegyvernélküli segédszolgálatra. Hangsúlyozza azonban a miniszteri leirat, hogy a már szolgálatot teljesítő alkalmatlanok a hadsereg részére kiállítandó pótlások szempontjából igen fontos tényezők és ezért ezek nélkülözhetetlenek.

— **A virilisták névjegyzéke.** A polgármester a következő hirdetőnyelvet teszi közzé: Az 1916. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét szeptember 1-től szeptember 8-ig terjedő időre a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem azzal, hogy abba bárki betekinthet s ellene a közszemlére kitétel ideje alatt hivatalomnál benyújtandó írásbeli felszólalással élhet.

— **Nagy csata a Salac-utca sarkán.** Vasárnaptól hétfőre virradó éjjel a Salac-utca és *Andrássy-ut* sarka nagy csata színhelye volt. Egy főhadnagy és egy hadapródjelölt kivont karddal nekiment *Pankert* Viktor lakatosmesternek és két társának s egy korábbi összeműlalkozás miatt össze vissza kardlapozta ezeket. A tisztke letépték a magával tehetetlen, ittas *Pankertot*, aztán két kézre fogva a kardot, ütlegelni kezdték. A bajbajutott lakatosmester és társai segélykiáltásaira odajött báró *Bedeusz* Károly százados, aki a tisztkeket igazoltatta és felszólította a távozásra. Az esetről különben *Bedeusz* báró jelentést tett a térparancsnokságnak.

— **A gazdasági szék mai ülése.** A gazdasági szék mai ülésén folyó ügyeket tárgyalta le. Különösebb vitát a városi állatállomány takarmányozásának kérdése provokált. A városi gazda újjólag kérte, hogy az állatok részére sürgősen takarmány szereztessék be, mert a helyzet már most tarthatatlan. A gazdasági szék úgy határozott, hogy a tanácsot megkeresi, hogy *Tisza* István gróf, a város képviselőjének közbenjárását vegye igénybe a város vagyonának megmentése érdekében.

— **A rokkant katona suszterek elsősorban kapnak bőrt.** Felhivom azon rokkant cipész és csizmadia mestereket, kik mesterségüket jelen leg is folytatják, hogy összeírásuk végett f. hó 4-én délután 3—5-ig hivatalomban (Cipőhivatal Színházépület) saját érdekükben jelentkezzenek, mert mint rokkant katonák a legközelebbi kiutalásnál első sorban fognak bőr kiutalásban részesülni. *Münz Márton* bőrelosztó bizottsági tag.

— **Kéhez kell fordulni felvilágosításért cipőügyben.** Felhívjuk a közönséget és az üzemek és vállalatok vezetőségét, hogy bőr és cipőügyekben Népruházati bizottsági tagok *Münz Márton* ur. minden hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 4 órától 5 óráig a cipőhivatalban (Színházépület) mindenkinek felvilágosítással szolgál. Az üzletében ilyen ügyekben senkit nem fogad. — *Közlelmezési* hiv. vezető.

— **Ehagyott gyermekek az utcán.** A rendőri őrző ma éjjel a városliget környékén 4 hiányos öltözötű fugyermekeket talált, akik hajléktalanul az utcán aludtak. A rendőrség ma *Hoffmann* Győző fogalmazó elé állította a gyermekeket, kik közül a legidősebb, a 10 éves *Bulzán* János azt adta elő, hogy édes anyjuk még csütörtökön behozta Aradra, itt volt velük tegnapig. Tegnap reggel azután mindegyiknek egy kis darab kenyeret adott és azután egy katonával eltávozott. Étlen-szomian az utcán kboroltak, este elfáradva lefeküdtek az utcán, ahol a rendőrség megtalálta és előállította őket. A rendőrség a négy fiut egyelőre az állami gyermekmenhelyre utalta és személyazonosságuk megállapítása végett az eljárást megindította.

— **Uj sóarak Aradon.** Illetékes helyről értesülünk, hogy szeptember 1-től az aradi kincstári sóraktárnál a következő árak léptek érvénybe: 100 kg. kősó ára K 36.08, 100 kg. őrlött só K. 38.08, 100 kg. őrlött vagy sajtolt marhasó K 18.24. Az árak minden esetben zsák nélkül értendők.

Harc a békeközvetítés ellen.

(„Teljes győzelem”, „Németország megsemmisítése.”)

Berlinből jelentik: Semleges forrásból érkező értesülés szerint feltehető, hogy az entente jelzett szenzációs emunclációja Amerikának a különbéke ellen irányuló londoni egvezményhez való csatlakozását, valamint azt a nyilatkozatát fogja tartalmazni, hogy a szövetségesek mindaddig nem köthetnek békét, míg Németországot katonailag nem győzik le. Tehát ezidőszereint békeközvetítésnek valahonnan kiindulni nem lehet.

Berlin. A Germania a német centrum-párt organuma megállapítja, hogy az entente haditervében a vatikánnak a központi hatalmaktól való elzárása is szerepel. Ennek a tervnek az a célja, hogy a pápa ne léphessen fel mint békeközvetítő. A lap határozottan követeli, hogy a békekonzferencián a római kérdést is oldják meg, még pedig oly módon, amely biztosítja a pápa szabadságát és függetlenségét.

Genf. A newyorkilapok el vannak ragadtatva Lodge szenátor nyilatkozatától és tuzásukban annyira mennek, hogy a szenátort „Németország megsemmisítőjének” nevezik. A Newyork Times azt írja, hogy a béketárgyalásokon Németország a vádlottak padján fog ülni.

Bern. A francia sajtó Foch tábornagy hadműveleteinek sikere óta ismét a legnagyobb

sovínizmus hangján ír. A lapok, különösen a jobboldali pártok lapjai a teljes győzelemről és Németország tökéletes megsemmisítéséről írnak.

Az Echo de Paris támadja a francia szocialistákat, akik megegyezéssel békéről írnak és akiknek politikáját a francia nép elutasítja. Longuet lapja, a Ropulaire ennek ellenére követeli az entente békefeltételeinek pontos megállapítását s azt mondja, hogy Franciaország Anglia meg Olaszország szocialista pártjával számára elérkezett az idő, hogy minden imperializmus ellen nyíltan állást foglaljanak.

Bern. Mint ismeretes, az orosz kormány több ízben követelte a francia kormánytól, hogy a nyugati harctéren szereplő orosz légiót, tekintettel Oroszország semleges helyzetére, bocsássák hazájába. Hogy mennyire respektálta Foch tábornagy ezt a jogos kívánságot, arra jellemző az alábbi kommuniké, amit büszkén tesz közé ma valamennyi francia újság.

— Az orosz légió, amely a régi orosz divízió önkénteseiből alakult, résztvevett a Villiers-Bretonneux környékén és az Aisne partján lefolyt harcokban. A légió veszteségei súlyosak voltak.

Elgondolható, mi történhetett az orosz légióval, melynek egész szerepléséről annyi megjegyzést elégnek tartanak, hogy veszteségei súlyosak voltak.

szlink elsősorban a tisztviselőkre és közalkalmazottakra, munkásokra, mert ezek a háború legmostohább byermekel.

Uj cégek. A cégbírósnál újabbán a következő cégbejegyzések történtek: Fenyő László ügynök Arad, Kun Miksa és fia cég, amelynek tagjai Spietz Henrik fakereskedő és Spietz Simon. — Gyulavidéki Kereskedelmi R. T., alaptőkéje 500 ezer kor. Reisner Ede, Braun Mór, Reisner Arthur, Reisner Endre, Lakos Jenő, Fábán Lajos, Stern László, Schröder Kornél, Szőke Sándor. — Gyulavidéki földbérli és parcellázó rt. Alaptőke: 1.000.000 kor. (500 darab 2000 kor. részvény.) Igazgatóság: Reisner Ede, Reisner Béla, Márkus Mihály dr., Polgár Pál, Schröder Kornél, Stern László, Fischbein Soma dr. — Halmágyicsucsi gyümölcsértékesítő és központi szeszfőző szövetkezet. — Körösbányai Hangya fogyasztási szövetkezet. — Gárdos Adolfné berlini nagy áruház.

— Milliós birtokeladás Temesben. A báró Duka-féle végvári és kádári birtokot, amely ezernyolcszáz holdból áll és két díszes kastély van rajta, megvásárolta a budapesti Paupera-féle Telekbank. A vételár 2,300.000 koronát tesz ki.

— Megjelent a burgonyarendelet. Hirt adtunk róla, hogy a h. polgármester a közeli napokban bocsátja ki a burgonyarendeletet. — A rendelet augusztus 31-én meg is jelent és ugyanazt tartalmazza, amiről már előzőleg hírt adtunk. A polgármester rendeletében figyelemzeti a termelőket, hogy amennyiben felesleges burgonyakészleteiket f. évi szeptember 10-ig be nem jelentenék, úgy a burgonyát elrekviráltatja, mely esetben a termelő a mm.-kenti 5 koronás ártóbblettől elesik.

— Németországnak jó termése van. A berlini Wolff-ügynökség jelenti: A hivatalos német termésbecslés az 1917. évvel szemben 10—15 százalék javulást mutat. A rozs, burgonya és olajmagvak bevetett területé emelkedett, sőt a burgonyánál és olajmagvaknál igen tetemesen. A korai burgonyával megvetett terület egyötödével volt nagyobb, mint a múlt évben. A késői burgonyával bevetett terület is néhány százalékkal magasabb.

LEGUJABB HIREK.

— Hussarek báró tárgyal a pártokkal. Hussarek báró miniszterelnök megkezdte az egyezkedést a pártok vezéréivel, de a sikerre nincs sok kilátás, mert a csehekkel és délszlávokkal nem tud megegyezni. Még nagyobbak az ellentétek a többi szláv pártoknál, miért is politikai köröknek az a felfogása, hogy Hussarek bárónak, épp úgy mint elődjének nem lesz szerencséje és előbb utóbb ő is meg fog bukni.

— Esti Wolff-jelentés. Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése: Angol támadások a Scarpe és Somme között Mont Arrastól délkeletre és Perrinetől északkeletre területet nyertek. A tartalékok a lökést feljötték. Bapaumetől két oldalt visszavertük az ellenséget. Az Oise és Aisne között délután a legerősebb tüzéségi tűz után francia támadások fejlődtek.

— Lenin állapota. Lenin állapota állandóan komoly, mindazonáltal a jelen pillanatban nincs veszélyben. A krízist két-három napon belül várják. A merénylet óta sok letartóztatás történt és ukránokat is nagy számban letartóztattak, jól lehet okmányaik rendben voltak. — Moszkva volt polgármesterénél: Radrevnél és Androvnál házkutatást tartottak. Viesna volt püspöki vikáriust letartóztatták. Moszkva külső képe nyugodt.

— Bolfrass jubileuma. Bécsből telefonálják: Öfelsége báró Bolfrass vezérezredeshez, Ferenc József volt király szárnysegédéhez hatvan éves szolgálati jubileuma alkalmából kéziratot intézett, amelyben a legszívélyesebb szavakban üdvözlö a vezérezredest és neki ez alkalomból az első osztályú katonai érdemkereszt-höz a gyémántokat ajándékozta. Zita királyné és Vilmos császár is üdvözölték a jubilánst.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

1918. szeptember hó 3-án, kedden, és a következő napokon este fél 9 órakor

Uj műsor! Uj bohózatok! Uj táncok!
Bocskai Béla, a közkedvelt humorista és kabaré művész, Marossy Vilmos ének- és tánc-komikus. Návay Ilonka kabaré diva, Szilágyi Juci ének- és táncművész, Rummy Lea táncosnő, Turcsányi Duci előadó művész.

Rudolf és Mirjam boszorkánymesterek és gondolatolvasók. Érintkezés a harcterekkel.

Köstingk Gräte exentrikus táncosnő, Balder Ilus nemzetközi táncosnő, Lánai György burleszk komikus, Radnay György jellem színész és a többi új attrakció.

Hétfőn és pénteken pikáns-est.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Robitsek Lajos értékpapír ügynökkéi irodája
A R A D, Sárosv-utca 1. szám.

T. e.

Van szerencsém értesíteni, hogy Robitsek Samu ügynökkéi irodáját változatlanul tovább vezetem és úgy a helybeli, mint vidéki pénzintézetek, valamint iparvállalatok részvényei adás-vételének közvetítését a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölöm.

Midőn Robitsek Samu iránt nyilvánult bizalmat a magam részére is tisztelettel kérem, azon reményemnek adok kifejezést, hogy előzőkeny pontos kiszolgálással megbízottaim érdekeinek megóvása mellett ügyfeleim teljes megelégedését fogom kiérdemelni.

Robitsek Lajos,

az Aradi Áru- és értéktőzsde hites ügynöke.

630

Elsőrendű budapesti női ruha szalon

modell kiállításán

folyó hó 3-án és 4-én kedden, szerdán

a Fehér Kereszt szállóban bemutatásra kerülnek: eredeti legújabb modell-erectiók, kosztümök, köppenek, bundák, estélyi és délutáni ruhák, blúzok. Megrendeléseket hozott anyagokkal is elvállal és t. hölgyek szives pártfogását kéri: 6246

Beck Leopoldine női ruha szalonja, Budapest, V. Dorottya-u. 3., (Gerbeaud-palota).

KÖZGAZDASÁG.

— Bécsi tőzsde. Az irányzatokról szóló biztató hírekre támaszkodva, a mai tőzsde újból ártolyamemelkedéssel kezdődött. Főképp vasuti részvényekben, török értékekben és vezető bankpapirokban volt nagyobb kereslet. Arradón az üzletkötések ellanyhultak, az irányzet is gyöngült.

— Budapesti tőzsde. A két napos magánforgalomban rohamosan emelkedő árak a mai piacon csak lassu tempóban tudtak újabb javulást elérni, mert igen sokan biztosítani akarták a hasznót és siettek az értékeket eladni. A pénteki jegyzéshez hasonlítva, jelentős áremelkedés volt. Zárlat felé bécsi eladások folytán az elért árnyereségek leadták az értéket s gyöngén zárultak. Magyar hitel 1422—08, Osztrák hitel 932—22, Fabank 984—73, Agrár bank 1001—92, Hazai bank 679—66, Helzálog bank 600—591, Leszámitoló bank 869—51, Magyar bank 991—85, Kereskedelmi bank 6215—25, Beocsini 1250—60, Salgótarjáni 1295—1302, Trikányi 938—45, Cisz-Danubius 4450—4500, Rimamurányi 1206—1201.

— Gyümölcsöt főzet a város. Az aradi cukrászok a napokban fentjárták a közéletmezési hivatalban cukorért. A közéletmezési hivatal azonban kérésüket nem teljesíthette azzal az indoklással, hogy fölösleges cukor nincs s a cukrászok különben is már kikapták rendes cukoradagjaikat. Ma kérdést intéztünk ez ügyben Löcs Rezső h. polgármesterhez, a közéletmezés vezetőjéhez, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Az igaz, hogy a városnak van két vagon cukra, de nekem számolnom kell a télen beálló nagy élelmiszerhiánnyal és ezért a cukorból gyümölcsöt főzetek. Ebből a célból tárgyalásokat folytattam a temesvári „Kandia” konzervgyárral és sikerült megállapodnom velük a gyümölcsöz kifőzése tárgyában. A kifőzés a tűzoltólaktanyában fog megtörténni. A gyümölcsöz 4—5 korona lesz kg.-ként, ami tetemesen olcsóbb a jelenlegi 12—15 koronás maximums árnál. A kiosztásnál figyelemmel le-

**Nagy occa-
siótöbbmint
2000 minta** karikagyűrűk, köves
gyűrűk, aranyláncok,
fülbévalók, briliáns és
valódi ezüst árukban.

**Központi arany beváltó
ékszerész**

(törvényileg bejegyzett cég) 1741

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
Lutheránus templom mellett. — Telefon 1153.

Apré hirdetések.

Levelezés.

ARAD ÉS VIDÉKI HONLÉBANYOKI
Kettő, a „kék adrián” küzdő kék gal-
lérost ki viditana fel szellemes sorai-
val. Cserébe szép tengeri felvételeket
küldünk. Leveletet kérünk „Szászor-
szép” jellegre. 6311

Alkalmazást keres.

JÓ HAZBÓL VALÓ 37 éves nő, házve-
zetőni állást keres tisztességes uri em-
berhez vagy vidéki földbirtokoshoz. Le-
veletet „Megbízható 87”. jellegre a ki-
adóban. 6339

24 ÉVES magános házvezetőnő, ki a
háztartásban egészen járatos, magános
urhoz ajánlkozik. Vidékre is elmegy.
Cím a kiadóban. 6334

PERFEKT KÖNYVELŐ bortermelési
szakmában jó dotálás ellenében sok
évi állását változtatná. Ajánlatok
„Perfect könyvelő” a lapkiadóba. 6308

VASALÓNÉ házakhoz ajánlkozik.
Purgly Lajosné-utca 148. 6318

JÓ IRASU, megbízható leány, ki pol-
gári végzettséget és a gépirásban jártas,
irodai vagy pénztárnoki állást keres.
Cím a kiadóban. 6323

HAZI VARRÓNÉ, uri házakhoz ajánl-
kozik. Cím Aranykéz-utca 13. 6234

HADMENTES, érettségizett, könyve-
lésben teljes jártassággal bíró fiatal-
ember azonnalra állást keres. Cím a
kiadóban. 6257

Alkalmazást nyer.

ACS, BOGNÁR vagy egyéb famunkás
kerestetik állandó munkára. Vukku
Miksa gépgyár, Arad. 6307

ÜGYES, megbízható szobaleány azon-
nali belépésre kerestetik. Bohus-pa-
lota I. kapu, III. em. ajtó 25. 6315

FIATAL KEZDŐ irodista azonnali
belépésre kerestetik, német levelezők
előnybe részesülnek. Rosenberg iroda
Arad, főposta mellett. Telefon 1096.
6324

JÓBB HAZBÓL való fiu fakeskedés-
be gyakornoknak azonnal felvétetik.
Kohn Fülöp, Battonya. 6172

ÜGYESEN RAJZOLÓ gyakornokok
építészeti irodába, ugyanott kőműves
tanulók is felvétetnek. Cím a kiadó-
ban. 6259

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyom-
dánkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

KÉT BUTOROZOTT szoba villanyvi-
lágítással és különbejárattal azonnal
kiadó. Vadászúrt-utca 2. sz. 6329

BUTOROZOTT udvari szoba kiadó.
Tökölly-tér 3. sz. 6330

Vétel és eladás.

FEHÉR LEANYSZÓBA és egyéb bu-
torok, csillárok eladók. Megtekinthe-
tők délután 5–7-ig Eötvös-utca 13. I.
emelet. 6310

ELADÓ egy pár ágy sodrony, férfi
télkabát, felöltő. Szekeres-u. 5. 6327

KÉT DARAB matt két ajtós szekrény,
egy mat ágy matraccal és hozzá éjjeli
szekrény márvánnyal eladó. Cím a
kiadóhivatalban. 6332

ELADÓ BUTOR, álló tükör, mahagoni
könyves polc, két egy ajtós polituroz
szekrény, feketé kihuzás ebédülő sztu-
al és két kis festmény. Megtekinthető Vá-
rosi kávéház felett II. emeleten. 6331

VILÁGOS szoba butor olcsón azonnal
eladó. Cím a kiadóban. 6335

ELSŐRENDE ASZOKHORDOK 15 HL-
től 55 HL-ig, hibátlan, bort eltehető
állapotban ab. Kiskőrös 20.000 HL
Hirschfeld Dániel és Fia cégnél Buda-
pest, V. Erzsébet-tér 16. eladó. Értekez-
hetni személyesen is szeptember ötö-
dikén délután 4 órakor Arad, Fehér
Kereszt szállodában. 6302

ELADÓ egy gyermek vaságy. Boros
Béni-tér 6. udvarban 3. ajtó. 6303

MAGYAR ÁLLAM VASUTAK gép-
gyárában készült jókarban levő 8 ló-
erős cséplőgarnitúra az összes felsze-
relésekkel eladó. Neuman Samu-ut 47.
6304

KALTSOR JÁNOSNAL Nagypélen egy
nyolcas Máv. huzatos garnitúra here-
fejtővel és egy fogas kerekess express
utimozdony eladó. 6312

RICIENUS GYÓGYMAG. Egy hold
Ricienus jó karban, talpon álva, elá-
dó. Cím a kiadóban. 6320

ÜRES LADAK nagy mennyiségben
kaphatók Engel Gyulánál, Vilmos csá-
szár-tér. 6319

EGY BETANITOTT német drótszűrő
vizsla eladó Sarlot Domokos-u. 20.
6317

FÉNYKÉPEZŐ-GÉP eladó, 13–18-as
álmányos hozzávalókkal együtt. Ma-
gyar-u. 26. 6322

GALAMBOK, 30 drb. faj szegedi ga-
lamb eladó. Lipót-utca 14. 6326

ELADÓ 2 teljesen új citromfa ágy, 2
éjjeli szekrényel. Megtekinthető Bo-
ros Béni-tér 16. Orás üzletbe. 6321

HÁROM ASZTAL és egy ágy eladó.
Hal-tér 5. 6336

ELADÓ egy teljesen új, szürke férfi-
öltöny, egy 9/12 új fényképező gép tel-
jes felszereléssel, két bélyegalbum kb.
3000 bélyeggel, egy cimbalom, Schwei-
del József-u. 1. sz. 6333

FINOM csemegeeszőlő kapható nagy-
ban és kicsinyben Winkler József szö-
lőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon
410. 6124

SZERBIAI édes szűrött SZILVAIZ
minden mennyiségben kapható József-
grammonként 5 koronáért, Róth Károly-
né Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon
989. sz. 6204

SZERBIAI ÉDES, szűrött SZILVAIZ
minden mennyiségben kapható kilogr-
ként 5 koronáért, Werner Dánielné.
Kossuth-u. 68. 6203

TANKÖNYVEK az összes iskolák ré-
szére, újak és használtak és előírt tan-
szerek kaphatók Krausz Paulin könyv-
kereskedésében, Színházépület. 6211

ELADÓ 70–100 mázsa erdélyi külön-
féle finom faj alma. Bővebbet Dr. Föld-
es, Deák Ferenc-utca 11–12. II. eme-
let. 5901

BUTOROK és különböző lakberende-
zési tárgyak eladók. Tudakozódhatni
Lipót-utca 12. alatt. 6263

HASZNALT ajtók és ablakok eladók.
Thököly-tér 4. 6264

**INGUSZ I. ÉS FIA KÖNYVKERES-
KEDÉSÉBEN** használt és új tanköny-
vek kaphatók az összes aradi iskolák
részére. 6275

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, zöld-
ségféléket, főzőtököket stb. a maximális
árak keretein belül szállítunk. Arator-
galmi Résvénytársaság, Makó. 351

JÓKARBAN lévő magánjáró cséplő-
garnitúrát 8–10 lóerőt megvételre ke-
resek. Cím a kiadóban. 6045

Ingatlan.

ELADÓ a háború alatt épült, teljesen új,
3 szobás magánház, villanyvilágítás, gaz-
dasági épületekkel felszerelve, egy hold
telekkel, gardálkodásra igen alkalmas.
Cím a kiadóban. 5711

ELADÓ HAZ UJMIKELAKAN 4
szobás lakással, melléképületekkel,
nagy kerttel. Felvilágosítást ad Pausár
virágüzlet, Weitzer János-utca. 6038

MODERN uri magánház, azonnal elfog-
lalható lakással eladó. Bővebb: József
főherceg-ut 1. sz. Vendéglő. 6265

SZÖLLŐ Ménesen 3 kis hold idei szü-
rettel, kolnával, felszereléssel és be-
rendezéssel eladó. Cím a kiadóhivatal-
ban. 6337

GYOROKON, villanyoshoz közel 7 kal-
hold szőlő terméssel, hordók és fel-
szereléssel, kuttal, borház, 1 szoba, 1
üveges veranda butorozva, konyhával
eladó. Cím a kiadóban. 6316

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG, ahol évekig jó-
menetelű fűszerüzlet volt, Atlich La-
jos-utca 8. kiadó. 6271

ELADOM szabadkézből a Máriaradnán
levő Vasut vendéglő és szállodát be-
rendezéssel együtt. Érdeklődni a tulaj-
donosnál, Szvoboda Ferenc, Czella, u.
don. Batta, vasútállomás Tótvárd. 6167

Ellátás.

JÓVISELETŰ, szorgalmas középisko-
lai tanulókat ellátásba vesz tanítónő.
Cím a kiadóban. 6338

ISKOLÁS GYERMEKEKET teljes el-
látásra elvállalok. Cím a kiadóhivatal-
ban. 6328

EGY TISZTVISELŐ család elvállal
teljes ellátással 2 deákot. Cím a kiadó-
hivatalban. 6309

ISKOLÁBA JÁRÓ LEANYKAT ellá-
tásra felveszek. Gondos felügyelet biz-
tosítva. Zongora használat díjtalan.
Cím a kiadóban. 6306

KÖZÉPISKOLAI tanulókat teljes ellátás-
sal felvennék. Veres Ferenc, Forrai-u.
Kosárfonó üzlet. 6209

TELJES ELLÁTÁSRA vállal 2 kis-
leányt Klein Ferencné, Eötvös-utca 5.
6233

Oktatás.

DIPLÓMAS TANITÓNÓ, magán és
zongora órákat vállal. Cím a kiadóban.
6254

SZAKKÉPZETT OKL. TANITÓNÓ elemi
és középiskolai tanulókat magántanítását,
valamint gyengébb tanulókat vezetését
vállalja. Perfect német. Andrassy-tér 7.
I. em. 6. 6274

Különbféle.

JÓBB CSALADHOZ egy héthónapos
fiu gyermekem örökbe adnám. Batthyá-
nyi-u. 30. II. emelet. 6305

ELVESZETT a Hunyadi-utcától a Sa-
lacz-utcaig egy fekete antik karsat.
Kéretik a becsületet megtalálni, illő ju-
talom ellenében, adja át Hunyadi-u. 1.
sz. II. em. 22. ajtó. 6325

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüstnek beváltom grammját 2.— K-ig

Központi arany beváltó

ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.